

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 25 FEBRUARI 1920

No. 217

INHOUD

	Blz.
PAX ROMANA? door Prof. Mr. D. van Blom	157
Het Voorstel tot Oprichting eener Valuta-Terminbeurs te Amsterdam door Prof. Dr. G. von Schulze-Guevernitz	161
Vooruitzichten in den Goederenhandel	162
Moelijkheden in de Klompen-Industrie door Ir. J. K. Merca	163
De Rijksmiddelen	165
AANTEKENINGEN:	
Het Deutsche Steenkoolvraagstuk en het Vredesverdrag	165
Oorlogswinstbelasting en Conjunctuurbelasting	166
Wettelijke regeling in de Vereenigde Staten inzake buitenlandische Credietverleening (de zgn. Edge Act) ..	167
Officieele uitlatingen inzake het Memorandum II	168
INGEZONDEN STUKKEN:	
De Dividend- en Tantiëmebelasting door J. H. Rosenboom	169
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	170
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	170—176
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
Bankstaten.	Goederenhandel.
	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37. Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut. Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage.

23 FEBRUARI 1920.

De geldmarkt was de afgelopen week iets ruimer. De rente voor particulier disconto bleef onveranderd, voor 3¼ à 3½ pCt. werd regelmatig verhandeld. De prolongatie-noteering was echter over het algemeen belangrijk lager. Reeds in het begin der week werden enkele posten voor 3¼ pCt. afgedaan; weliswaar kwan: er dien dag later een noteering van 4 pCt. bij en werd den volgenden dag weder alleen 4 pCt. genoteerd, maar een ruimere stemming bleef duidelijk merkbaar en de laatste dagen werd regelmatig 3¼ pCt. genoteerd.

Deze ruimere stemming kwam ten goede aan de inschrijving op het schatkistpapier, zoodat een flink

bedrag tot zeer lagen rentevoet kon toegewezen worden. In het geheel werd ingeschreven voor f 75.060.000. Hoewel 75 miljoen gevraagd was, werd slechts ongeveer f 56 miljoen toegewezen, waarschijnlijk omdat de overige inschrijvingen tot veel ongunstiger conditie waren ingeschreven. Nu werden toegewezen f 54.040.000 promessen tot f 993.39, gevende een rendement van ongeveer 3½ pCt. en f 2.271.000 biljetten à f 1002, gevende onder berekening van de provisie-uitkeering een rente van ca. 3% pCt. en zonder die van slechts 3 pCt.

* * *

Volgens den weekstaat van de Nederlandsche Bank zijn de binnenlandsche wissels wederom vermeerderd. De toeneming bedroeg bijna 11 miljoen. Ook de voorschotten aan de regeering waren hooger, ca. 6 miljoen. Daarentegen verminderden de beleeningen met bijna 15 miljoen. Daar de rekening-courant-saldi van anderen ongeveer 15 miljoen grooter werden, verminderde de biljettenomloop met ongeveer 13½ miljoen.

* * *

In de wisselkoersen kwamen deze week geen groote veranderingen. In het begin der week was de stemming iets flauwer en konden de sterke verbeteringen der vorige week niet geheel gehandhaafd blijven, maar in de tweede helft draaide de markt weder, zoodat het slot voor bijna alle wissels op de hoogste koersen was.

PAX ROMANA?

Onze Roomsche landgenooten, sociaal zeker niet ons minst actieve volksdeel, doen dezer dagen andermaal een breed opgezette poging tot wat zijzelf aankondigen als „de bevordering van den socialen vrede tusschen de verschillende standen en klassen der samenleving.”

Bevordering, niet: bereiking. Dat doel ligt verder.

De ontworpen „Statuten van den Roomsche-Katholiken Centralen Raad van Bedrijven” toonen zeer wel te beseffen, dat de bereikbaarheid van dat verder liggend doel door internationale factoren beheerscht wordt, waarover deze nationale organisatie voorschands, ook middellijk, niet de minste zeggenschap heeft.

Zij hopen, wat dit betreft, op later. Als een der middelen, waardoor de Centrale Raad zijn doel bereiken wil, wordt immers uitdrukkelijk genoemd: „het bevorderen van internationale verbindingen met groepen in het buitenland, die hetzelfde of soortgelijk doel nastreven en dezelfde of soortgelijke middelen gebruiken.” En daar het dezen Nederlanders aan internationale relaties stellig niet hapert en sociale

belangstelling en bedrijvigheid ook hun geloofsgenooten buitenslands niet vreemd zijn, behooren verbindingen als de in uitzicht gestelde, voorloopig toekomstmuziek, op den duur niet tot de ondenkbaarheden.

Om te beginnen beperkt zich evenwel het streven dezer nieuwe organisatie, te weten haar streven in volle ontplooiing, tot de „bedrijven, werkend voor de nationale en plaatselijke markt.” Daar alleen ziet het ontworpen art. 8 een goede kans om een der voornaamste doeleinden, die deze statuten zich stellen, de „medezeggenschap der werknemers op de leiding in het bedrijf,” tot volle verwezenlijking te brengen. Bij „de grotere bedrijven, die internationale mededinging ondervinden” krimpt deze zeggenschap, toevertrouwd aan de bedrijfsraden (die evenveel werknemers als werkgevers moeten tellen, art. 6), tot een heel wat bescheidener recht van onderzoek naar de motieven tot afwijzing van arbeiderseischen in.

Het reeds beperkte begrip: „bedrijven, werkend voor de nationale en plaatselijke markt” wordt als arbeidsveld voor bevordering van socialen vrede door deze bepaling nog verder ingeperkt. Reeds aanstonds viel het gansche uitvoerbedrijf, geen kleinigheid waarlijk voor Nederland!, er buiten; en nu worden ook die bedrijven, schoon enkel werkend voor de nationale en plaatselijke markt, welke internationale mededinging ondervinden, op het tweede plan geplaatst.

Het is niet te ontkennen, dat de grootsch aandoende opzet van dit samenstel van „moderne” collectieve arbeidsovereenkomsten en van uit werknemers en werkgevers in gelijken getale saamgestelde bedrijfsraden door deze beperkingen aan bekoring inhoet. Het zijn ten slotte de voor het maatschappelijk leven belangrijkste bedrijven niet, waarover de R.-K. Centrale Raad van Bedrijven zijn zegen spreiden zal.

Doch billijk is het te erkennen, dat deze zelfbeperking alvast van die wijsheid en zelfkennis getuigt, welke eigen zijn aan iederen Hollandschen jongen, die de breedte van de sloot, waar hij over wil, aan de lengte van zijn polsstok meet.

Vast staat hiermede inmiddels, dat het in afzienbaren tijd bereikbaar doel van bescheiden afmeting is.

Heerschen nu op dit beperkt terrein dezelfde wijsheid en dezelfde zelfkennis?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, dienen eerst de hoofdtrekken der organisatie, die men zich denkt, te worden geteekend.

De in Den Haag zetelende Roomsche-Katholieke Centrale Raad van Bedrijven, opgericht door het R.-K. Verbond van Werkgevers-Vakverenigingen, den Nederlandschen R.-K. Middenstandsbond, den Nederlandschen Boerenbond en het Bureau voor de R.-K. Vakorganisatie, deze „Centrale Raad” die zich, als we zagen de bevordering van den socialen vrede tussohen de verschillende standen en klassen der samenleving ten doel stelt, tracht dit doel in de eerste plaats te bereiken door het bevorderen van het tot stand komen in alle bedrijven van collectieve arbeidsovereenkomsten, waarin de conclusiën van het R.-K. Bedrijvencongres van Juli 1919 zijn vastgelegd.

Deze conclusiën zijn:

I. Geen werknemer kan zonder geldige reden uit zijn dienstbetrekking worden ontslagen.

II. De geldigheid van reden van een ontslag en alle geschillen tussohen werkgever en werknemer worden uitsluitend behandeld door rechtscolleges in het bedrijf gevormd, in welke rechtscolleges evenveel werkgevers als werknemers zitting hebben.

III. De werknemer heeft recht op arbeid in dien zin, dat geen werknemer mag worden ontslagen voor dat de werknemers van dezelfde onderafdeeling van de onderneming, die korter dan hij in dienstbetrekking zijn, ontslagen zijn. Ongehuwde werknemers kunnen echter eerder worden ontslagen dan de gehuwden van dezelfde onderafdeeling van de onderneming. Werknemers, die meenen als kostwinner te kunnen worden beschouwd, kunnen zich tot het bevoegde rechtscollege wenden met het verzoek te beslissen of zij met gehuwde werknemers kunnen worden gelijk gesteld. Werkgevers, die meenen, dat hun

onderneming door ontslag volgens de in deze conclusie neergelegde regelen ernstig zou kunnen worden geschaad, kunnen zich tot het bevoegde rechtscollege wenden met het verzoek te beslissen of van de gestelde regelen kan worden afgeweken. Het rechtscollege moet binnen de veertien dagen nadat het verzoek is ingekomen zijn beslissing nemen en kenbaar maken.

IV. De organisatiën der werknemers worden door de organisatiën der werkgevers geraadpleegd ten aanzien van de prijsregelingen en de overige bedrijfspolitiek in verband met de arbeidsvoorwaarden.

V. In de collectieve arbeidsovereenkomst wordt het minimumloon voor de volslagen werknemers geregeld. De bedrijfsraden doen voorstellen voor bepaalde minimumloonen voor de volslagen werknemers aan het Bestuur van den Centralen Raad. Dit Bestuur leidt daaruit af een algemeen minimumloon, dat tot maatstaf kan dienen bij de onderscheidene collectieve arbeidsovereenkomsten, daarbij rekening houdende met de uiteenloopende economische toestanden van verschillende gedeelten des lands. Het minimumloon voor de niet-volslagen werknemers wordt in verband met het minimumloon voor de volslagen werknemers op gelijke wijze geregeld.

VI. Het minimumloon van den volslagen werknemer wordt genoten door de werknemers, die naar het oordeel van den bedrijfsraad als volslagen moeten worden aangemerkt, en in ieder geval door de werknemers van vijf en twintigjarigen leeftijd.

VII. Ten nadeele van het loon mag niet worden afgeweken van het bepaalde in artt. 1638 c en d van het B. W. (Wet op het Arbeidscontract).

VIII. Er wordt een regeling getroffen waarbij door de gezamenlijke werkgevers aan de werknemers met groote gezinnen een toeslag van loon wordt verzekerd. Het Bestuur van den Centralen Raad doet voorstellen omtrent de uitwerking van dit beginsel in de bijzondere collectieve arbeidsovereenkomst, en behandelt die voorstellen met de bedrijfsraden.

IX. De bepaling van het verplicht lidmaatschap der vakverenigingen wordt opgenomen, tenzij het aantal ongeorganiseerden te gering is, om de ongeorganiseerden tot het lidmaatschap te noodzaken.

X. De arbeid der gehuwde vrouw in fabrieken en werkplaatsten wordt verboden.

XI. De werknemersorganisatiën zijn verplicht er met alle hun ten dienste staande middelen voor te waken, dat de werknemer zijn arbeid naar behooren en overeenkomstig het belang der onderneming verricht.

XII. Elke collectieve arbeidsovereenkomst voor een bedrijf, waarin scholing van den arbeid geëischt wordt, bevat een leerling-regeling, waarbij een goede vakopleiding gewaarborgd wordt.

Deze collectieve contracten, met hun verplicht lidmaatschap dat den contractanten kracht geeft tegenover mededingers en verbruikers, zullen sterke hulp geven bij wat vervolgens als middel tot het einddoel van den socialen vrede (tussohen werkgevers en werknemers althans!) wordt genoemd: het bevorderen van het tot stand komen van prijzen voor diensten en goederen, waarbij een maatschappelijk geoorloofde winst en rente en goede arbeidsvoorwaarden gewaarborgd worden, en de afnemers derhalve prijzen betalen, die redelijkerwijze gevraagd kunnen worden.

Als verdere middelen worden, behalve het reeds aangestipt bevorderen van internationale verbindingen met verwante groepen in het buitenland, nog het verlenen van bemiddeling ter voorkoming en oplossing van strijd tussohen verschillende sociale groepen, het bevorderen van het tot stand komen van centrale raden van bedrijven met hetzelfde doel en dezelfde middelen voor de niet-Roomsche bevolking en het bevorderen van de publiekrechtelijke organisatie van het bedrijfsleven vermeld.

De Centrale Raad zal uit gewone en kan tevens uit buitengewone leden bestaan. Gewone leden zullen de Algemeene Bedrijfsraad voor het Groot-Bedrijf, die voor het Middenstands-Bedrijf en die voor het Land- en Tuinbouwbedrijf zijn, die op hun beurt weer zullen bestaan uit de reeds genoemde gewone bedrijfsraden, met evenveel afgevaardigden van werkgevers- als van werknemerszijde. Daarnaast zal de Centrale Raad als buitengewone leden de besturen van de Algem. R.-K. Werkgeversvereniging, den Nederlandschen R.-K.

Middenstandsbond, den Nederlandschen Boerenbond, de Federatie van R.-K. Werkliedenverenigingen in Nederland en de Katholieke Sociale Actie in Nederland kunnen toelaten.

Niet elke (gewone) bedrijfsraad, die zich als zoodanig opwerpt, zal nochtans, ook al is hij evenwichtig uit werknemers en werkgevers samengesteld, in het stelsel dezer organisatie worden opgenomen.

Daartoe moet eerst in het betrokken bedrijf een collectieve arbeidsovereenkomst zijn afgesloten, althans de ernstige bedoeling daartoe bestaan, en moeten de vakverenigingen of ondernemingen, die voor het sluiten van zoo eene overeenkomst in aanmerking komen, alle geschillen aan den bedrijfsraad en (zoo de bedrijfsraad uit een even aantal personen bestaat, en de stemmen staken) in hoogste instantie aan het bestuur van den Centralen Raad onderwerpen. Voorts zal gedurende de collectieve arbeidsovereenkomst of zolang over haar verlenging onderhandeld wordt uitsluiting of staking verboden zijn en zullen de vakverenigingen onvoorwaardelijk voor de nakoming der collectieve arbeidsovereenkomst door haar leden moeten instaan.

Heeft men aldus bedrijfsraden verkregen, op welke te bouwen valt, dan wordt aan deze lichamen een uiterst belangrijke taak gegeven.

Zij zullen toch ingeval van conflict in het bedrijf als vast scheidsgerecht optreden, tenzij deze bevoegdheid (door henzelfen) aan een ander lichaam is overgedragen; zij zullen collectieve arbeidsovereenkomsten ontwerpen en behandelen en zoodra zulk een overeenkomst is tot stand gebracht, als hoogste scheidsrecht over arbeidsgeschillen fungeeren.

Maar zij zullen daarenboven de medezeggenschap der werknemers op de leiding in het bedrijf hebben te verzekeren. De wijze, waarop zulks geschieden zal, wordt in art. 8 uitvoerig geregeld; splitsing over meer dan één artikel zou aan de duidelijkheid ten bate zijn gekomen.

De regeling loopt 1° over de prijspolitiek, 2° over die der arbeidsvoorwaarden en 3° nog over een velerlei van onderwerpen, die zij samenvat onder „den toestand van het bedrijf”, „de middelen om de voortbrenging op te voeren zonder de arbeidskrachten overmatig te belasten” en „de nooden en verlangens van werkgevers en werknemers.”

Voor elk dezer drie groepen van onderwerpen is zij echter lang niet dezelfde.

Ten aanzien van de prijspolitiek zal de bedrijfsraad binnen zekere grenzen een bevoegdheid van vaststellen en beslissen hebben.

Ten opzichte van de arbeidsvoorwaarden reikt in het algemeen zijn macht niet verder dan ontwerpen, adviseeren en controleeren.

En aangaande den toestand van het bedrijf, de opvoering der voortbrenging en de nooden en verlangens van werkgevers en werknemers, blijft zijn taak tot het ontwerpen van „voorstellen”¹⁾ beperkt.

Wat den invloed der bedrijfsraden op de prijspolitiek aangaat, is tusschen twee gevallen te onderscheiden.

Deze invloed reikt het verst (altoos in „bedrijven, werkend voor de nationale en plaatselijke markt”) bij overeenkomsten of bindende besluiten inzake prijzen en leveringsvoorwaarden, die gehandhaafd worden door het verplichte lidmaatschap, in collectieve of andere contracten voorgeschreven. Hier immers is goedkeuring door den bedrijfsraad eisch.

Echter treden dergelijke prijs-besluiten niet in wer-

¹⁾ Een zonderlinge vergissing deed de *Nieuwe Rotterdamse Courant* van 9 Febr. 11. Avondblad D in haar hoofdartikel „Roomsche-Katholieke Bedrijfsleiding” van „besluiten” spreken (voor „voorstellen”). Heel haar betoog, dat uit „besluiten” niet ten onrechte „een zeer vergaande inmenging in de particuliere bedrijfsleiding” afleidt en, evenmin ten onrechte, daartegen de ernstigste bedenkingen oppert, zakt bij vervanging van „besluiten” door „voorstellen” ineen.

king aleer de goedkeuring van nog een ander lichaam verkregen is.

Ziehier weder een belangwekkende nieuwigheid: den „Consumentenraad”, die (art. 20) uit acht leden en een voorzitter zal bestaan, waarvan elk der vier oprichters van den Centralen Raad twee leden aanwijst en waarvan de voorzitter door de acht leden gekozen wordt.

De Consumentenraad neemt slechts beslissingen na den betrokken Bedrijfsraad te hebben gehoord; prijstarieven of leveringsvoorwaarden, vastgesteld door ondernemersorganisaties, treden zonder zijn fiat niet in werking.

De invloed van den bedrijfsraad reikt minder ver, een recht van goedkeuring immers is hem onthouden, in die gevallen waar *zonder* de directe medewerking der werknemers-vakvereniging prijzen en leveringsvoorwaarden worden vastgesteld, gelijk bij trusts en kartels. Dan kan hij „wanneer het maken van te hooge prijzen redelijkerwijze wordt gevreesd,” een onderzoek, zoo noodig een boekenonderzoek door accountants, doen instellen.

Wordt omtrent de vraag, of inderdaad die vrees reden heeft, in den bedrijfsraad overeenstemming niet verkregen, zoo beslist wederom de Consumentenraad.

Levert nu het onderzoek door een dezer twee raden het bewijs op, dat werkelijk de vaststelling der prijzen en der leveringsvoorwaarden „maatschappelijk ongeoorloofd” is geweest, dan kan *niet* een der raden tot verlagende prijszetting overgaan, maar blijft het aan de vakverenigingen der werknemers overgelaten om desgewenscht — en zelfs zoo eene collectieve arbeidsovereenkomst bestaat — een staking af te kondigen, tenzij de vakvereniging der werkgevers belofte en waarborg van beterschap geeft.

In deze laatste gevallen en ook als de vakvereniging der werkgevers, gelijk in die grootere bedrijven, welke internationaal worden beconcurrereerd, middellijk noch onmiddellijk prijs- of leveringsovereenkomsten voor haar leden vaststelt, kan het voorkomen, dat bij onderhandelingen over vernieuwing of verlenging eener collectieve arbeidsovereenkomst van werkgeverskant een in geld uit te drukken eisch tot verbetering der arbeidsvoorwaarden wordt afgewezen op grond, dat de economische positie van het bedrijf en de algemeene loonstandaard zulks niet kan dragen of het algemeen belang niet gedooft, bij inwilliging de prijzen der voortbrengselen te verhoogen. Dan zal de bedrijfsraad (en zullen ook zijn arbeidersleden gezamenlijk) een onderzoek daarnaar mogen instellen en het bevondene kenbaar maken.

Met de taak, den bedrijfsraden ter zake den collectieve arbeidsovereenkomsten toegedacht, hangt onmiddellijk samen de hun bevolen zorg voor de uitvoering dier overeenkomsten en hun recht om de fabrieks-administraties, voorzoover deze op de loonen en arbeidsvoorwaarden betrekking hebben, in te zien.

Ten slotte legt dan nog art. 8 den bedrijfsraden den plicht op (en hierin schuilt wat boven als hun minst ver gaande bevoegdheid sub 3° werd aangewezen) om op geregelde tijden over den toestand van het bedrijf, over de te voeren prijspolitiek, over de middelen om de voortbrenging op te voeren, zonder de arbeidskrachten overmatig te belasten, en over de nooden en verlangens van werkgevers en werknemers te beraadslagen. Hun voorstellen omtrent deze onderwerpen moeten in de betrokken vakverenigingen worden behandeld.

Waardeering van deze ernstige poging om den sozialen vrede nader te komen uit zich het best in critisch narekenen, in hoever de poging kans van slagen biedt.

In de eerste plaats moge dan worden herhaald, dat het volgende wèl in het oog is te houden: zelfs zoo Nederland binnen enkele maanden, behalve met dit samenstel van roomsche bedrijfs- en consumentenraden nog met een soortgelijk on-roomsch radenstel werd

overdekt, zelfs dan nog zouden de belangrijkste onzer bedrijfstakken (te weten die, welke werken voor de wereldmarkt, en die, welke op de eigen markt den hinder van de wereldmarkt gevoelen) grootendeels buiten den greep van deze tot vrede dwingende handen der veelsoortige raden blijven.

Rest de sfeer der bedrijven, die, niet gestoord door mededinging van over de grens, de nationale en plaatselijke markt bedienen.

Hier lijkt een radenstelsel als het ontworpen inderdaad geschikt om tusschen werkgevers en arbeiders bestaande spanning te temperen, tijdelijk weg te nemen, misschien zelfs duurzaam uit den weg te ruimen. Een winst, die niet mag worden onderschat. Maar die men, van den anderen kant, ook niet te hoog moet aanslaan om de eenvoudige reden, dat het reeds beperkte terrein, waarop dit succes te wachten staat, nog meer wordt ingeperkt door het feit, dat elke vakvereniging, die, door de bekoring van dit stelsel gegrepen, het aanvaardt en mede haar schouders er onder zet, daarmee feitelijk afstapt (zoo zij er stond) van „het standpunt van den klassenstrijd.”

Daartegen komt natuurlijk (kwam trouwens reeds) verzet van socialistischen kant en het is te vreezen, dat dit verzet zijn uitwerking niet missen zal. Men hecht in dien hoek aan de leuze, die door de meeste harer aanhangers bezwaarlijk zou kunnen worden uitgelegd; ja, misschien hecht men er juist om deze reden van duisterheid, die ieder vrij laat er het zijne bij te denken, nog het meeste aan; en men weet, haar prijsgevende, een breuk met lang verwante strijdmakkers te riskeeren.

Een principieel bezwaar is intusschen deze beduchtigheid, dat op vele onzer arbeiders het roomsche radenontwerp weinig vat zal hebben, natuurlijk niet. Integendeel is het verheugend, dat dit uitgewerkte positieve stelsel van verzet tegen de leer van den klassenstrijd de theoretische en uiteraard negatieve critiek op die leer is komen versterken.

Het stelsel belooft en geeft concrete dingen voor de vruchten in hope van den klassenstrijd in ruil.

Of het niet meer belooft dan het zal kunnen geven, doordat hoe algemeener de lusten der prijsverhoging onder de voortbrengers worden rondgedeeld, des te algemeener de last der verhoogde prijzen op deze zelfde voortbrengers in hun hoedanigheid van verbruikers zal neerkomen, laat ik thans onbesproken.¹⁾

Een ander punt toch dringt nu zich naar voren: de Consumentenraad.

Merkwaardige nieuwigheid. Blijkbare weerklank op het van allen kant vernomen bezwaar, dat het stelsel der „economische bedrijfsorganisatie” voor de verbruikers alleen in dit opzicht economisch is, dat het hen dwingt tot al pijnlijker economie.

Het gesloten bedrijf (werkgevers en arbeiders samen, zoo noodig met de leveranciers van grondstof in verbond) maakt front tegen de verbruikers, legt hun, met het doel van vermeerde winst en verhoogde loonen, hogere prijzen op. Het is hiertoe, binnen zekere grenzen, die tastenderwijs te vinden zijn, inderdaad bij machte. Want wèl zal in den regel de afzet slinken, maar de totaal-opbrengst kan dezelfde blijven of hooger worden door de prijsstijging der verkochte eenheden.

De goede oude wet van vraag en aanbod raakt hierbij in het geheel niet in de knel. Onverlet werkt zij door. Zij zoekt en vindt alleen een hooger gelegen „equatie-punt”, gevolg van deze wijziging aan de zijde der prijschaal van het aanbod, dat thans niet talrijke aanbieders elkander onderbieden, maar dezen samen één, en wel een hogere, lijn trekken.

Dit moet de populariteit van het stelsel bij de verbruikende gemeente schaden. Terwijl het zijn weg nog zoeken, zijn plaats zich nog veroveren moet en in zijn

¹⁾ Mijn twijfel aangaande de waarde dier beloften staafde ik in „De Economist” van 1919, blz. 645.

jonkheid aan niets zoo sterke behoefte heeft als juist aan populariteit.

Zoo zag men uit naar een middel, om, het roer in eigen handen houdende, den opkomenden storm in verbruikerskringen te bezweren. Een middel, dat erger kwaad — erger, van het standpunt der gesloten bedrijven — het kwaad van overheids-controle op de prijzenpolitiek, verhoeden kon. En schiep den „Consumentenraad”, den wolf in schaapsvacht. Zijn macht is groot genoeg. Maar het is een macht, niet van verbruikers, doch van voortbrengers.

Wie wijzen zijn leden aan? Consumenten of consumenten-organisaties, denkt ge? Integendeel: dit doen het Roomsch-Katholiek Verbond van Werkgevers-vakverenigingen, de Nederlandsche Roomsch-Katholieke Middenstandsbond, de Nederlandsche Boerenbond en het Bureau voor de Roomsch-Katholieke Vakorganisatie, precies dezelfde vier producenten-organisaties, die den Centralen Raad oprichtten.

Art. 20 is wel zoo goedig, toe te staan dat de leden van den Consumentenraad „niet lid behoeven te zijn van deze organisatiën.” (bedoeld zal zijn: van eene dezer organisatiën). Maar het zegt ook: „deze leden kunnen in bepaalde gevallen door anderen worden vervangen.” Een officieele toelichting op de ontworpen statuten is mij niet bekend; men zou daarin een enkel voorbeeld dier „bepaalde gevallen” verwachten en zeker niet verrast zijn als zoodanig de mogelijkheid te zien genoemd, dat de leden van den Consumentenraad temet eens konden vergeten wie hen had aangesteld, eens konden wanen dat zij zich als vertegenwoordigers der verbruikers hadden te noemen niet alleen, maar ook te gedragen.

Er is voor deze comedie maar één denkbaar excuus. Raden zijn representatieve lichamen. Bedrijfsraden vormen is gemakkelijk; de organisaties van werkgevers en arbeiders staan kant en klaar om de leden er van aan te wijzen.

Consumentenraden vormen is moeilijk, want véél organisatie is er onder de verbruikers niet, en voorzoover zij er is, in de verbruikerscoöperaties, is de verhouding met de producenten-wereld gewoonlijk weinig intiem.

Doch deze, te erkennen, moeilijkheid is nog niet een onmogelijkheid. Een ernstig streven om verbruikersbelangen tot hun recht te doen komen had naar de verbruikerscoöperaties den weg moeten weten te vinden, of dien naar een onpartijdig overheidsorgaan, dat de leden van den Consumentenraad zou kunnen aanwijzen.

Het gelag ware hard geweest voor de pas zoo deugdelijk en waarlijk niet uit verbruikers-liefde georganiseerde producenten. Hun tegenpartij die macht in handen te geven, welke zij aan hun eigen producenten-vertegenwoordigers, voor deze gelegenheid in het jasje van den consument gestoken, slechts wilden toevertrouwen onder den waarborg van afzetbaarheid „in bepaalde gevallen”, — het was hun te machtig.

Het is allermenschelijkst. En vergeving is mogelijk voor veel. Maar toch niet voor deze nauwelijks gemaskeerde minachting van het gemiddeld intellect der Nederlandsche verbruikers, die zelfs dit spel niet zouden doorzien.

Zij hebben een jarenlange bedenkelijke laksheid op hun geweten, deze verbruikers, die nu zich wreken ging. Die, misschien, ten leste ook onder hen voor sterk organiseren plaats zal maken. Dan eerst zullen zij zelve van zich af kunnen slaan; thans kunnen zij enkel nog maar van zich afspreken, in vertrouwen, dat de producent het niet te bont zal maken en anders de hooge overheid hen wel helpen zal. En ook eerst dan zal het oogenblik zijn aangebroken voor onderhandelingen en verdragen van wapenstilstand of vrede met de organisaties der producenten-partijen. Onderhandelingen op voet van gelijkheid, met geven en nemen van beide zijden, zonder overheersching, hetzij van de eene, hetzij van de andere partij.

Ook een Consumentenraad behoeft niet het laatste woord te hebben in gedingen, waarbij vitale producentenbelangen betrokken zijn. Dat de Statuten van den R.-K. Centralen Raad van Bedrijven niettemin zulk een Consumentenraad als hoogste instantie instellen, bewijst ten overvloede, dat we hier niet een echten verbruikersraad voor ons hebben, maar een mystificatie.

v. B.

HET VOORSTEL TOT OPRICHTING EENER VALUTA-TERMIJNBEURS TE AMSTERDAM.

Prof. Dr. G. von Schulze-Gaevernitz, hoogleeraar te Freiburg i. B., die, zooals men weet, eenigen tijd hier te lande vertoefde, schrijft:

Van wereldhistorisch standpunt is de verplaatsing van het zwaartepunt der wereld naar de Vereenigde Staten het belangrijkste gevolg van den oorlog. Daarnaast staat echter de verhoogde beteekenis van de kleinere Europeesche geldmarkten, in het bijzonder van de rijkste daaronder, die van *Nederland*.

Sinds de band tusschen het pond sterling en zijne goudbasis verbroken werd, is de positie van Londen als internationaal Clearinghouse geschokt; daarentegen is Amsterdam momenteel de belangrijkste Europeesche markt voor pondenwissels, vooral omdat *Nederland* door zijn koloniale handel, in het bijzonder tengevolge der koloniale suikercultuur, overvloedig pondenwissels aan de markt brengt. In vergelijking tot het pond sterling is de Hollandsche gulden momenteel een nagenoeg op haar goudwaarde staande vaste munteenheid, ofschoon ook in *Holland* de vrije uitvoer van het goud nog niet is toegestaan.

Wat reeds tegenover Engeland geldt, geldt in veel grooter mate tegenover *Duitschland*: de verhoudingen op de Hollandsche wisselmarkt zijn domineerend voor den koers der Mark, nadat helaas het accept der groote *Duitsche* banken zijn internationale beteekenis verloren heeft. Deze banken, die den oorlog schitterend doorstaan hebben, zijn door de ineensstorting van de *Duitsch* valuta ineengekrompen, en de Hollandsche banken, zooals b.v. de *Rotterdamsche* Bankvereeniging met f 100 millioen kapitaal en reserves, zijn veruitgegroeid boven de grootste *Duitsche* banken, tot welke zij vóór den oorlog met ontzag opzagen. Hoe bedroevend deze feiten ook voor ons zijn, zij bevatten toch een voor de toekomst hoopvolle kern. Geen land ter wereld heeft een grooter belang bij den wederopbouw van *Duitschland* als *Nederland*, want de *Nederlanders* zijn niet alleen exporteurs van hun eigen waardevolle landbouwproducten, waarbij, zich in den laatsten tijd industrie-producten hebben gevoegd, vóór alles zijn de *Hollanders* in deze tijden, hetgeen zij sinds eeuwen waren, de groote *tusschenhandelaars*. De opbloei van *Nederland* in het begin der 20ste eeuw ging hand in hand met de ontwikkeling van den *Duitschen* industriestaat. Momenteel, nu het *Duitsche* achterland uitvalt, is *Rotterdam* met goederen overladen. Zou deze stremming een duurzame zijn, zou *Duitschland* door het vredesverdrag tot een agrarischen staat van den derden rang, gelijk *Ierland*, verlaagd worden, dan zou met *Duitschland* ook *Nederland* naar de peripherie der *Weltwirtschaft* zijn verdrongen. Deze opvatting is thans tot het bewustzijn der leidende *Nederlandsche* kringen doorgedrongen. Sedert *Duitschland* niet meer te vreezen, en het gehate *Duitsche* militarisme vernietigd is, is het mogelijk, dat het gevoel van nauwe stamverwantschap daarbij een rol speelt.

Welke middelen bezit *Nederland* bij zijn beperkte krachten, om den *Duitschen* wederopbouw steun te verleen? Het spreekt vanzelf, dat slechts die middelen in aanmerking kunnen komen, die economisch gezond zijn, d.w.z. het belang van beide partijen bevorderen.

De groote Staatsleeningen, zonder welke *Duitschland's* valuta niet definitief hersteld kan worden, liggen nog in de verre toekomst. Ze gaan ver boven de krachten van *Nederland* uit, terwijl hiervoor noodig

is een vertrouwen in de consolidatie der *Duitsche* toestanden, dat de wereld nog niet bezit. Ook heeft die wereld door den oorlog zelf te veel kapitaalverlies geleden, dan dat de weinige landen, die als internationale credietgevers in aanmerking zouden komen, niet allereerst aan hun eigen behoeften zouden denken.

In de eerste plaats komen dus voorloopig in aanmerking kleinere handelscredieten door de zakenwereld te verleen, waarvan het doel niet anders kan zijn, dan de uitvoerkracht van *Duitschland* door importen weer te doen opleven. De innerlijke grondslagen, die *Duitschland's* uitvoer mogelijk maken — vakkenis, technisch en commercieel prestatie-vermogen, aanpassingsvermogen aan vreemde markten, enz. — al deze krachten zijn nog ongeschonden voorhanden. Het gaat er evenwel om, over het doode punt heen te komen, hetgeen slechts mogelijk is door invoer van levensmiddelen en grondstoffen. In den grond is *Duitschland* beter in staat, zich te herstellen, dan eenig ander land van het Europeesch continent, maar het heeft hiervoor noodig crediet op korten termijn, dat de periode tusschen in- en export overbrugt. De vormen van deze credieten vanaf het eenvoudigste veredelingsverkeer tot de credietzaken van geheele georganiseerde takken van industrie, zullen hier niet nader behandeld worden; ik verwijs o.a. naar een interessant artikel, dat de vroegere Minister van Financiën *Gothein* in de „*Nieuwe Rotterdamsche Courant*”, in het bijzonder over de zekerheidsstelling door pand, gepubliceerd heeft.

Naast deze moeilijkheden wat betreft het crediet, zijn de valuta-schommelingen op zichzelf reeds een groote belemmering voor het herstel van den goederenhandel. Weliswaar beveiligt een *Hollandsche* verkoper zich hiertegen door alle transacties in *Hollandsch* geld te doen geschieden, en zelf dus niets te risqueren, waardoor hij echter een in vele gevallen ondraaglijk valuta-risico op den koper afschuift, en de markt dientengevolge van kleinen omvang blijft. In de havensteden hoopen zich de goederenvoorraden in de opslagruimten op, die zoo overvol zijn, dat zelfs kleine hoeveelheden goederen niet meer kunnen worden geborgen.

Het beste hulpmiddel tegen de den goederenhandel beperkende valuta-schommelingen zou de instelling van een termijnbeurs voor *Mark*-valuta in *Nederland* zijn, zooals die in een zeer lezenswaardig artikel van den heer *Andriess*, lid van de bekende firma *Pierson & Co.* in de „*Economisch-Statistische Berichten*” van 17 September 1919 werd voorgesteld. De functie, die de termijnmarkt vervult, n.l. dat zij het koersrisico voor den koopman uitschakelt, wordt algemeen erkend, en is door het volgend typische voorbeeld duidelijk te maken: De *Duitsche* importeur, b.v. van graan, huiden, erts, wol, katoen, enz. heeft in gulden gekocht, en met een 3-maandswissel in dezelfde munt betaald; hij verkoopt nu hetzelfde bedrag op de termijnbeurs per zelfden termijn, als de wissel vervalt. Nemen wij nu aan, dat de *Mark* steeds blijft dalen, dan zou hij op de goederentransactie een verlies door den wisselkoers lijden. Dit verlies wordt nu geheel gecompenseerd door een overeenkomstige winst op de valutatermijnaffaire. Het omgekeerde geldt, wanneer de markenkoers intusschen is gestegen. De *Duitsche* importeur, die in *Hollandsche* valuta verkoopt, koopt op de termijnbeurs *Marken*, en dekt zich zodoende tegen een stijging van den *Marken*koers gedurende den tijd, gelegen tusschen het afsluiten der transactie en het betalen door den *Nederlandschen* koper. Afgezien van deze algemeen erkende beteekenis, het risico uit te sluiten, heft de termijnhandel wel niet de koersschommelingen op, maar wel die plotselinge schommelingen, die de markt voor contante affaires zoo sterk kan vertoonen. Bovendien oefent de termijnmarkt een wel niet beslissenden, maar dan toch lichten druk uit in de richting van koersstijging. Want hij breidt de markt buitengewoon uit, doordat hij het crediet in

een technischcn hoogst ontwikkelden vorm voor veel meer koopers en verkoopers bereikbaar stelt, dan op de kleinere markt voor contante zaken. Een goed, dat tengevolge van een uitgebreide markt ieder oogenblik verkoopbaar is, is onder overigens gelijke omstandigheden iets hoger in prijs, dan een goed, dat tengevolge van de beperktheid der markt niet iederen dag en onder alle omstandigheden gerealiseerd kan worden. Hetzelfde heb ik jaren geleden in mijn boek: „Volkswirtschaftliche Studien aus Russland“ (Duncker & Humblot, Leizig 1900) voor de roebelbeurs, die te dien tijde te Berlijn bestond, reeds nader uiteengezet. Deze Berlijnsche roebelbeurs was de gangmaker van den Russisch-Duitschen handel, en bereidde den terugkeer van het Russische muntstelsel tot den gouden standaard voor.

Heeft dus de handel, zooals vooral in de kringen van den middel-grooten handel van Rotterdam, veelvuldig geuit wordt, een aanzienlijk belang bij de oprichting eener valuta-termijnbeurs, van de zijde der groote banken worden bedenkingen gemaakt. Deze doen tegenwoordig, weliswaar slechts met prima cliënten, termijnzaken in valuta, en maken daarbij aanzienlijke winsten uit de marge tusschen bieden en laten; deze winsten zouden geringer worden, zoodra een officieele koers voor termijn-valuta genoteerd zou worden, en een termijnbeurs de mogelijkheid tot het doen van termijnzaken voor een veel ruimeren kring open zou stellen. Maar tegen deze zuiver privaat-economische bedenkingen der banken staan mogelijkerwijs aan den anderen kant voordeelen van privaat-economischen aard, waardoor de nadeelige gevolgen zouden kunnen worden gecompenseerd, en die juist door een termijnbeurs voor de banken zouden ontstaan: zooals bekend mag worden ondersteld, leent een termijnbeurs nu eens geld, dan weer stukken. De banken zouden daarbij hun zeer aanzienlijke posten Marken — men schat Holland's bezit op 3 à 4 milliard Mark — die tegenwoordig deels tegen geringe rentevergoeding bij Deutsche banken staan, deels renteloos bewaard worden, tegen veel hoogerren rentevoet op de termijnbeurs kunnen uitleenen. Ook zouden ze door het uitleenen van vreemde gelden (deposito's) aan de Beurs de hooge prolongatie-rente kunnen maken. Zooals bekend is, staat de prolongatie-rente niet onbelangrijk boven de disconto-rente, en beteekent een voordeelige, bovendien volkomen zekere belegging van bankgelden, omdat de termijnbeurs het door de banken aan de speculatie verleende crediet door onderpand en door depôtstelling waarborgt. Intusschen komt er bovendien bij de waarborg van een liquidatiekas, door wier tusschenkomst alleen de door haar toegelaten makelaars termijnzaken mogen doen.

Door de aanraking met leidende personen uit de Nederlandsche bankwereld ben ik tot de overtuiging gekomen, dat deze Heeren zich boven het enge privaat-economische standpunt uit verheffend, voor verder reikende algemeen-economische overwegingen toegankelijk zijn. Met betrekking hiertoe staat boven allen twijfel vast, dat de goederenmarkt de valuta-markt volgt. Door het oprichten van een termijnbeurs voor Deutsche, misschien ook Engelsche valuta, zou Nederland zijn plaats als het groote goederen-emporium van Europa bevestigen en verbeteren. Het moreele bezwaar, dat door zulk een termijnbeurs de speculatie vermeerderd zou worden, treedt tegenover dit voordeel op den achtergrond. Bovendien is de z.g. contante speculatie, die heden sterk bloeit, ongetwijfeld gevaarlijker, omdat de koersschommelingen hier heviger zijn. Daarentegen vermindert de mogelijkheid van prolongatie de gevaren van de termijnmarkt.

Niettemin blijft echter één bezwaar bestaan, dat van Deutsche kant opgeheven moet worden: de termijnhandel is geen spel; ook wanneer het goed op den dag der liquidatie de handen van talrijke speculanten doorloopt, moet er ten slotte toch een eerste koper en een laatste koper zijn. Eerste verkoopers, die de

Marken tegen Hollandsche valuta willen verkoopen, zijn er legio, maar er ontbreekt juist de tegenpartij, die Marken koopt, ze uit de markt neemt, en zodoende den koers steunt. De Deutsche export beoogt tegenwoordig dikwijls vermogensverschuiving. In plaats van een tegenwaarde in eigen munt aan te schaffen, laten de Deutsche exporteurs — meer de kooplieden als de industrieelen, die de tegenwaarde als bedrijfskapitaal noodig hebben — dikwijls deze in het buitenland staan.

Eerst wanneer de Deutsche export-industrieën een effectieve contrôle er op uitoefenen, dat niet alleen tot behoorlijken prijs aan het buitenland wordt verkocht, maar dat *de tegenwaarde ook werkelijk uit het buitenland naar Deutschland weggetrokken wordt*, wanneer daardoor in het buitenland de vraag naar Marken ontstaat, eerst dan zal het mogelijk zijn, de bedoelde termijnbeurs in werking te stellen. Voorwaarde hiervoor is echter, dat „das Loch im Westen“ wordt gestopt, en een scherp toezicht over onzen in- en uitvoer wordt mogelijk gemaakt. Tegelijk moeten die buitenlandsche banken in het bezette gebied, die in het wilde weg devisa's verkoopen, en in verband daarmee Marken-biljetten exporteerden, waarmede ze den koers der Deutsche valuta in het buitenland drukken, niet in de laatste plaats ook tegen het belang der op schadevergoeding rechthebbende overwinnaars, belet worden dit bedrijf verder uit te oefenen. Met de oprichting van een valuta-termijnbeurs in Nederland zou een stap in de richting gedaan worden, den Markenkoers weer stabiel te maken, waarbij het vanzelfsprekend uitgesloten is dezen weer tot het vroegere peil terug te brengen. Aan een buitenkoersstelling — bij een in ieder geval hoogerren koers als de tegenwoordige — kan eerst dan worden gedacht, wanneer de koers van ons geld zich min of meer aan een bepaald niveau heeft aangepast, en onze uitvoer-capaciteit weer groot genoeg is om een verdere koersafbrokkeling tegen te gaan. Zoo ver zijn we nog niet, maar in deze richting gaan de eerste bescheiden stappen op den weg, die leidt tot het herstel onzer valuta.

G. VON SCHULZE-GAEVERNITZ.

VOORUITZICHTEN IN DEN GOEDEREN- HANDEL.

Uit den goederenhandel schrijft men ons van gachte zijde:

De oopenhooping van goederen in onze havens heeft terecht de attentie getrokken, ook van diegenen, die niet direct daarbij betrokken zijn, en velen vragen zich met bezorgdheid af, welken invloed deze oopenhooping wel op de credietwaardigheid der eigenaren moet hebben en welke de gevolgen ervan zullen zijn.

Het behoeft geen betoog, dat waar een groot gedeelte van die voorraden op basis van hooge prijzen werden ingekocht en gefinancierd worden, de mogelijkheid van liquidatie, d.i. van verkoop aan de consumptie of voor export een groot belang voor den Nederlandschen handel vormt.

Eigenaardig is het wel, dat, waar vóór het intreden van den wapenstilstand men er op uit was, maatregelen te nemen tegen een vermoedelijk „leegpompen“ van Nederland door de omringende staten, juist het omgekeerde heeft plaats gehad. Zulks is het natuurlijk gevolg geweest van de enorme daling van de Deutsche valuta, gecombineerd met die van de Engelsche en Scandinavische, waardoor de goederen, die Nederland importeerde tijdens de toen nog zooveel hoogerre Engelsche valuta, een belangrijker hoogerren kostprijs in guldens toonen, dan waartoe Engeland thans kan aanbieden. Doordat sedert den inkoop de valuta's der landen, die de beste afnemers dezer importen waren, sterk daalden, werd verkoop daarheen tengevolge der verminderde koopkracht dezer landen niet alleen reeds moeilijk, maar werd niet anders dan tot op zichzelf reeds zwaar verlies gevende prijzen

mogelijk, waar de concurrentie van andere leveranciers, wier valuta's intusschen ook gedaald waren, onze voorraden als het ware vastlegden.

Nu de opslagruimte hoe langer hoe beperkter wordt, terwijl door de bepalingen, die nog steeds den uitvoer van eenmaal ingeklaarde goederen in den weg staan, zooveel mogelijk „in transitio” moet worden opgeslagen, wordt de toestand, wat den opslag betreft, werkelijk critiek. De door de hooge arbeidsloonen en het langzame werken sterk gestegen opslagkosten en de eveneens sterk gestegen pakhuisuur, maken het den eigenaren der goederen moeilijk; terwijl verkoop vrijwel onmogelijk is en zij dus gedwongen zijn op betere handelsverhoudingen te speculeeren, zitten zij intusschen op grove lasten, zonder eenige zekerheid, dat het wachten hen helpen zal. Voor die „gelukkige bezitters” is de toestand dus verre van rooskleurig.

Hoewel de verschillende credietinstellingen bij de financiering der goederen sterk zijn betrokken, mag men niet vergeten, dat deze goederen slechts als onderpanden „als meerdere zekerheid” dienen voor de credieten, meerendeels aan „genoegzaam credietwaardige” eigenaren gegeven; dat er hier en daar, wellicht wat meer dan in gewone tijden, „klappen” zullen vallen, is wel mogelijk en zelfs waarschijnlijk, maar wanneer die credieten met voorzichtigheid worden geliquideerd, is daarin niet zoo'n groot gevaar verscholen, als vele „zwartzieners” denken. Er is in den Nederlandschen handel de laatste jaren veel verdiend en er zijn door de „credietwaardigen” (en gelukkig is het meerendeel onzer handelshuizen daaronder te rangschikken) flinke reserves gemaakt. De kansen loopen nu tegen, en dat is voor den ondernemenden handelman zeer zeker jammer, maar het behoeft nog niet tot een crisis te voeren. Ook mag niet vergeten worden, dat een deel der voorraden van handelsgoederen, thans op de Hollandsche markt aanwezig, door Amerikaanse en Engelsche huizen in consignatie gegeven zijn. Ook die goederen worden wel gedeeltelijk door Nederland gefinancierd, maar het risico is toch nog meer verdeeld.

Hoewel het algemeen belang eenerzijds medebrengt, dat lagere prijzen voor de consumptie-artikelen met vreugde moeten worden begroet, is het zeer zeker anderzijds niet in het algemeen *Nederlandsch* belang, dat door den Nederlandschen handel zwaar geld verloren wordt, waar door de bijzondere omstandigheden de handelaar niet kan verkopen en zelfs reeds zonder prijsdaling belangrijk verlies geleden wordt. Dit verlies toch komt voor het grootste deel niet ten bate van den consument. Werkelijk lagere prijzen kunnen alleen ontstaan door grootere productie en lagere transportkosten.

De Nederlandsche consumptie is van de meeste artikelen ook niet voldoende om een afzet in het binnenland mogelijk te maken, wanneer niet gelijktijdig export van hier door landbouw en industrie geproduceerde artikelen, mogelijk is. Van enkele artikelen is de markt daarbij sterk overvoerd en eene sterke daling reeds ingetreden; wel het meest frappant is zulks wat b.v. „Veevoederkoeken” betreft, waarvoor men de consumptie blijkbaar veel te hoog geschat had en die zelfs na een daling van ca. 30 pCt. nog onverkoopbaar blijven.

Sprak ik hierboven van „zwartzieners”, die de vermoedelijke gevolgen van den tegenwoordigen toestand overdrijven, dit neemt niet weg, dat de algemeene Nederlandsche handelstoestand toch op het oogenblik verre van rooskleurig is; door den hoogen stand van onzen „Gulden” tegenover alle omringende valuta's, is uitvoer ook van onze landbouw- en vele industrieproducten bijna onmogelijk, en worden wij in hevige mate gehandicapet. Door onze hooge „gulden”-loonen worden vele fabricaten te duur. Komt daarin geen verandering, dan kan werkloosheid niet uitblijven.

Door den export zowel van handelsgoederen als fabricaten wordt hier geld verdiend en kunnen goede

loonen worden betaald; belemmeringen in den export kunnen de prijzen van consumptieartikelen wel tijdelijk kunstmatig drukken, doch dit heeft geen gezonde verlaging van het levenspeil tengevolge, omdat de consument aan loon meer verliest dan hij door lagere prijs van consumptieartikelen vooruitgaat.

In een interview, gepubliceerd in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* naar aanleiding van de toen verwachte, sedert uitgebroken staking der havenarbeiders, wordt gezegd, dat het zoo jammer was, dat men nu met werkstaking dreigde, „waar de zaken zich juist zoo „mooi” lieten aanzien.” Daargelaten of *dit* voor de werklieden een reden zou moeten zijn niet te staken, meen ik, dat er allesbehalve reden is thans van een „mooien” toestand of „mooie vooruitzichten” te spreken, maar tevens wensch ik toch nog eens den nadruk er op te leggen, dat de vrees, dat het „overbought” zijn van Nederland tot een groote financieele crisis leiden zal, overdreven is. In sommige artikelen is een groote daling reeds ingetreden en gedragen; bij andere is, ofschoon de prijzen in verhouding van die van voor den oorlog nog hoog zijn, door geringe productie, hooge transportkosten en groote consumptie, niet zulk een snelle daling te vreezen, dat de daartegen gegeven credieten niet zouden kunnen worden afgewikkeld.

Waar de vrees, dat Nederland na het sluiten van den vrede zou worden leeggepompt, theoretisch juist was en toch het tegendeel geschiedde, daar is de hoop, dat de tegenwoordige moeilijkheden, waaruit op heden misschien nog geen uitweg gezien kan worden, zullen worden overwonnen, zeer zeker gegrond. De handelomstandigheden veranderen door allerlei invloeden *dagelijks*, en de Nederlandsche handel zit niet stil en zal zich niet zoodanig laten ontmoedigen om geen partij te kunnen trekken van de mogelijke en waarschijnlijk betere kansen in de toekomst.

MOEILIKHEDEN IN DE KLOMPEN-INDUSTRIE.

Een der industrieën, hier te lande, die den terugslag van de veranderde tijdsomstandigheden na den oorlog op de meest gevoelige wijze ervaart, is wel de klompen-industrie.

Was de toestand in dezen tak van nijverheid vóór den oorlog niet rooskleurig, o.a. tengevolge van scherpe concurrentie uit België met zijn lagere loonen en goedkoopere houtprijzen, en stond deze omstandigheid ook hier de verbetering van positie, zoowel van werknemer als van werkgever in den weg, de oorlog bracht in dezen toestand zoodanige wijziging, dat inderdaad voor deze industrie, bij het uitvallen der Belgische concurrentie, het ontstaan van groote vraag door de Centrale Rijken, een gunstige periode intrad.

Dit had tot gevolg, dat een groot aantal arbeiders, die vroeger, wegens den noodlijdenden toestand van en de daaruit voortvloeiende ontoereikende loonen in de klompen-industrie, dezen tak van nijverheid hadden verlaten, tot hun oude vak terugkeerden. Daarbij komt, dat de machinale bewerking der klompen gedurende den oorlog sterk toenam.

Vóór 1914 werden machines voor de klompen-fabricage hier te lande niet vervaardigd. In de laatste jaren hebben verschillende Nederlandsche firma's den bouw dezer machines ter hand genomen, zoodat aan de toenemende vraag naar deze werktuigen gedeeltelijk door het buitenland, ten deele door het binnenland voldaan kon worden. Telde men in 1913 hier 'n 17-tal klompenmakerijen, die machinaal waren ingericht, in 1919 bedroeg dit aantal 54; terwijl de kleinere reeds bestaande meestal uitbreiding hadden ondergaan. Ditzelfde geldt ook voor de handbedrijven, die een grooter aantal arbeiders te werk stelden.

Te Clinge b.v. waar de klompenmakerij nog uitsluitend als handwerk wordt beoefend en dat als een centrum kan gelden, waren in begin 1918 in circa 60 bedrijven ruim 300 personen werkzaam, of ruim twee-

maal zooveel als voor den oorlog.¹⁾ Eveneens toonen de grootere machinale bedrijven een toename van arbeidskrachten. In 1914 waren in klompenfabrieken met 25 of meer personen werkzaam, totaal 124 personen;

1 Mei 1915	totaal	124
1 „ 1916	„	153
1 „ 1917	„	231
1 „ 1918	„	263
1 „ 1919	„	275

De productie van klompen hier te lande is daarom gedurende de laatste jaren enorm gestegen. Hiermede hield verband een sterke stijging van de vraag naar populierenhout en dienovereenkomstige stijging der prijzen van deze grondstof was er het gevolg van, hetgeen nog bevorderd werd, doordat andere industrieën als de lucifers- en triplex- zoowel als de kistenfabricage aangewezen waren op houtsoorten van binnenlandschen oorsprong, terwijl deze vroeger het voor hun bedrijf benodigde hout uit het buitenland, vooral Rusland, betrokken.

Deze factor, met de verhooging van loonen, deed de productiekosten der klompen stijgen tot een zoodanige hoogte, dat door de Regeering bijslag gegeven moest worden op den distributieprijs der klompen, om ze voor een groot deel der klompdragere bereikbaar te maken.

Na den wapenstilstand nam de invoer uit België weer toe en de uitvoer, die reeds in het laatste jaar van den oorlog ongeveer tot nul daalde, werd door den invoer verre overtroffen. Beide werden door de daling der valuta in die landen in sterke mate beïnvloed.

De productie overtreft thans verre de binnenlandsche behoefte. Merkwaardig mag het heeten, dat het klompgebruik, ondanks de hooge prijzen van lederen schoeisel, niet toeneemt. Een verklaring kan misschien gevonden worden in het verblijf onder de wapenen van een groot deel der klompdragende bevolking en het feit, dat, wie eenmaal het dragen van schoenen gewoon is, niet gemakkelijk tot het gebruik van klompen terugkeert of daartoe overgaat.

Thans maakt de klompen-industrie een crisis door, die noodlottig dreigt te worden. Stopzetting van meerdere bedrijven heeft reeds plaats, zoowel als inperking der productie. Ofschoon volgens de statistiek de saldo-invoer van klompen, die over de jaren 1913, 1914 en 1915 niet veel uiteenloopt, variërende van circa 2 mill. K.G. tot circa 2,4 mill. K.G., over het jaar 1919 wederom een bedrag van eveneens circa 2,4 mill. K.G. aanwijst, heeft dit laatste cijfer toch een andere beteekenis voor den huidige toestand, omdat daartegenover staat een zooveel grootere productie hier te lande.

De saldo-invoer plus de opgevoerde productie, zooals men ziet, zijn oorzaak, dat de meeste klompenmakerijen met zeer groote voorraden zitten, waarvoor geen afzet te vinden is. Een deel van deze voorraden is opgeslagen in centrale magazijnen, op welke voorraden door de middenstandsbanken voorschotten verstrekt zijn. Wanneer deze voorraden op de binnenlandsche markt gebracht moeten worden met geforceerden verkoop, dan beteekent dat de ruïne van een groot aantal klompenmakers, die er in den oorlog in geslaagd waren hun hoofd een weinig verder boven water uit te werken. Een verloop van arbeidskrachten naar andere bedrijven zou daarvan het gevolg zijn en indien ook de geschoolde vakarbeiders door de omstandigheden hiertoe gedwongen zouden worden, dan zou dit later voor de Nederlandsche klompen-industrie een zeer groot bezwaar opleveren om zich weer te herstellen. Een bedenkelijk verschijnsel treedt thans reeds op in den vorm van loonsverlaging. Voorstellen tot bescherming dezer industrie en verbetering van den critieken toestand, van de zijde der organisaties gedaan als: sluiting der grenzen voor den invoer van klompen of heffing van hooge invoerrechten lijken vanaf het standpunt der klompen-industrie

¹⁾ In 1909 (beroept.) waren in Ned. 6310 pers. in de ind. werkzaam.

Klommen		Invoer Gewicht K.G.	Uitvoer Gewicht K.G.		
1913	België.....	2.757.240	21.894		
	Pruisen.....	57.979	352.773		
	Andere landen..	111.028	141.322		
	Totaal.....	2.926.247	515.989		
1914	België.....	2.696.272	33.819		
	Pruisen.....	6.316	570.257		
	Andere landen..	4.000	138.504		
	Totaal.....	2.706.588	742.580		
1915	België.....	4.366.569	25.286		
	Pruisen.....	239.342	2.170.887		
	Andere landen..	—	237.129		
	Totaal.....	4.605.911	2.433.312		
1916	gegevens ontbreken; 5 October 1916: uitvoerverbod van Klommen.				
		Gewicht K.G.	Waarde Gld.	Gew. K.G.	Waar- deGld.
1917	Totaal.....	4.226	3.357	36.953	26.376
	waarv. uit België waarv. n. Frankr.	4.226	3.357	36.796	26.162
1918	Totaal.....	115.812	107.694	806	920
	waarvan uit:				
	België.....	115.805	107.679		
	Duitschland .. waarv. n. Duitschl.	7	15	72	165
1919	Totaal.....	2.411.665	1.570.759	22.205	20.000
	waarvan uit:				
	België.....	1.998.012	1.437.301		
	Duitschland ..	413.643	133.395		
	waarvan naar:				
	Duitschland .. Gr.-Britannië. België.....			9.000 3.784 7.832	6.600 4.403 6.950

alleszins afdoende; doch de Regeering is hiertoe nog niet overgegaan. Aan bovenstaande oplossing schijnen dus uit een oogpunt van algemeen landsbelang onoverkomelijke bezwaren verbonden. Een ander voorstel, dat beoogt om door een bijslag van Rijkswegen op de op een zeker tijdstip vastgestelde aanwezige fabrieksvoorraden, den afzet daarvan tegenover de buitenlandsche concurrentie mogelijk te maken, schijnt niet afdoende te zijn, daar slechts die klompenmakers voor een oogenblik gebaat zouden zijn, die op hunne voorraden nog geen voorschot hadden opgenomen. Bovendien blijft daarna de concurrentie met het buitenlandsche product even moeilijk, zoo niet even onmogelijk, als thans het geval is.

Het is te voorzien, dat eerst dan een verbetering in den moeilijken toestand zal intreden, een toestand, die niet alleen voor de klompen-industrie, doch voor zoo menige andere hier te lande in meerdere of mindere mate critiek is, indien voor de ontredde valutakwestie door eene internationale regeling een afdoende oplossing gevonden zal zijn.

Intusschen blijft voor de belanghebbenden nog een weg open, namelijk het zoeken naar nieuwe afzetgebieden; met name in de landbouwende staten van Amerika, waartoe reeds stappen worden gedaan. Uitzending door de georganiseerde belanghebbenden van een prima kracht ter verkenning en opening van nieuw afzetgebied, lijkt daartoe de aangewezen weg en voor een ernstige poging in die richting, ware de medewerking en den steun der Regeering te verzoeken en redelijkerwijze ook te verwachten.

Indien echter thans de productie van klompen de algemeene behoefte aan dit artikel overtreft, door de groote uitbreiding, welke deze industrie in de afgelopen jaren heeft ondergaan en, deze behoefte niet alleen niet toeneemt, doch zelfs afnemende is, zooals sommiger meening is, dan zal vanzelf het bedrijf niet meer loonend kunnen zijn voor de talrijke daarbij be-

trokkenen en zal dat noodzakelijk tot vermindering van het aantal bedrijven en tot blijvende productie-inperking moeten leiden, totdat een nieuwe evenwichtstoestand zal ontstaan tusschen productie en verbruik.

Ir. J. K. MERCX.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijk overzicht met bijlagen, van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Januari 1920, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Januari 1919.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal f 678.265.374 op, waarvan f 505.597.817 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den Suikeraccijns, die geene verzwareing van belastingdruk medebrachten — is dus in totaal f 819.649.066 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 32.562.552 op, tegen f 16.585,792 in Januari 1919 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 15.967.760.

De opbrengst der afgelopen maand overtreft de raming met het aanzienlijk bedrag van f 6.759.510.

Tot de gunstige resultaten over Januari 1920, in vergelijking met Januari 1919, droegen alle middelen bij behalve de grondbelasting en de geslachtsaccijns.

De hoogere opbrengst van de personeele belasting is vooral te danken aan de stijging der huren en voor de eigen panden aan de hoogere schattingen van de huurwaarden.

De meerdere baten uit inkomsten- en vermogensbelastingen zijn in hoofdzaak toe te schrijven aan de, met ingang van 1 Mei 1919, in werking getreden wetten van 11 April 1919 (Staatsbladen Nos. 169 en 170) over het belastingjaar 1919/1920 werd aan inkomstebelasting f 4.253.541 en aan vermogensbelasting f 683.575 ontvangen, zoodat bijna het geheele, in Januari aan die belastingen ontvangen bedrag aan dat belastingjaar ten goede komt.

De dividend- en tantiëmebelasting bracht in Januari 1919 nog niets op tegen f 2.044.788,41 in de afgelopen maand.

De stijging van den Suiker- en van den Gedistilleerd-accijns is een gevolg van het ophouden van de scherpe rantsoeneering; bij laatstgenoemden accijns valt voorts te wijzen op de met 7 April 1919 ingegane tariefsverhoging en op een ruimere beschikking over grondstoffen.

De meerdere opbrengst van den Wijnaccijns en van den Bieraccijns hangt samen met een ruimeren aanvoer van wijn en van grondstoffen.

De toeneming van de Zegelrechten is grootendeels toe te schrijven aan de met 1 Augustus 1919 in werking getreden wet van 27 Juni 1919 (Stbl. No. 432) tot wijziging der Zegelwet 1917 en aan de verscherping van het toezicht.

De stijging in opbrengst der invoerrechten van het Statistiekrecht en van de loodsgelden wijst op een verlevendiging van het internationaal verkeer, terwijl wat de eerste twee middelen betreft, de sterke prijsstijging bovendien haren invloed op de ontvangsten deed gevoelen.

De belangrijke toeneming bij de registratierechten houdt verband met meerdere overgangen van vast goed, met het grooter aantal uitgaven van nieuwe aandelen in naamloze vennootschappen e.d. en met de waardedaling van het geld.

De mindere opbrengst der grondbelasting is een gevolg van de vluggere invordering in 1919, tengevolge waarvan ten voordeele van dat belastingjaar nog slechts weinige aanslagen zijn af te wikkelen. Ten gunste van het belastingjaar 1920 werd nog geene grondbelasting ontvangen.

AANTEKENINGEN.

Het Duitsche steenkoolvraagstuk en het vredesverdrag. — Zooals de lezer weet, heeft Millerand een paar weken geleden in de Fransche Kamer medegedeld, dat, wegens het niet nakomen Duitscherzijds van de verplichtingen tot steenkoollevering ingevolge het vredesverdrag de termijn van de bezetting van den linker-Rijnsoever door Frankrijk zou worden verlengd. Tegelijk werd aan de Deutsche missie te Parijs een van 8 Februari j.l. gedateerde nota overhandigd, welke dezelfde mededeeling bevat en de motieven er voor opsomt. Aan deze nota zijn onderhandelingen te Essen voorafgegaan, terwijl zij gevolgd is door uitvoerige beschouwingen in de Deutsche en Fransche pers. Waar het Deutsche steenkoolvraagstuk ook voor Nederland van zoo groote beteekenis is, kan het zijn nut hebben hier op deze quaestie eenigszins nader in te gaan.

Over de in het vredesverdrag aan Duitschland opgelegde verplichtingen tot steenkoollevering werd reeds het een en ander medegedeeld in het derde artikel, aan Keynes' boek gewijd — 4 Februari j.l., blz. 95. De regeling is nedergelegd in Annexe V bij art. 236 van het vredesverdrag. Volgens deze bepalingen rusten op Duitschland de volgende leveringsplichten:

I. In de eerste 5 jaren 20.000.000 ton per jaar aan Frankrijk, welke hoeveelheid in de volgende 5 jaren tot 8.000.000 ton wordt teruggebracht. Deze hoeveelheden zijn maxima en strekken tot vergoeding van de schaden aan de mijnen in Noord-Frankrijk toegebracht.

II. Voorts:

a. aan Frankrijk 7.000.000 ton per jaar gedurende tien jaren;

b. aan België 8.000.000 ton per jaar, eveneens gedurende tien jaren;

c. aan Italië een hoeveelheid stijgende van 4.500.000 ton in 1919-'20 tot 8.500.000 ton in 1923-'24 en volgende 5 jaren;

d. aan Luxemburg, indien gewenscht, een hoeveelheid gelijk aan het voor den oorlog ingevoerd gemiddelde.

De levering sub II komt in totaal neer op ruim 20.000.000 ton in het eerste jaar, met als gemiddelde over de tien jaren 25.000.000 ton. De totale leveringsplicht bedraagt in de eerste jaren ongeveer 40 miljoen ton per jaar of 3.330.000 ton per maand.

De leverantie geschiedt tegen den binnenlandschen Duitschen prijs. De verschuldigde sommen komen in mindering van de Deutsche schadevergoeding.

Reeds in Augustus j.l. hebben tusschen Deutsche vertegenwoordigers en de steenkoolcommissie uit de Commission des Réparations besprekingen plaats gevonden krachtens welke overeengekomen is, dat van Deutsche zijde tot 30 April 1920 volstaan kon worden met een maandelijksche levering van ten minste 1.660.000 ton, welk cijfer bij een totale maandproductie van meer dan 9 millioen ton met 60 pCt. van het meerdere zal worden verhoogd. Bij een maandproductie van meer dan 10.660.000 ton komt er bij 50 pCt. van het verdere surplus.¹⁾ De Fransche vordering sub I is hierbij preferent.

De feitelijke leveringen over de afgelopen maanden zijn, zooals thans blijkt, ver beneden de door Duitschland aanvaarde cijfers.

Over December bedroeg volgens de nota van Millerand de Deutsche productie 10.450.000 ton, hetgeen van Deutsche zijde niet weersproken is. Geleverd had dus moeten zijn ongeveer 2.500.000 ton. De in werkelijkheid geleverde hoeveelheid bedroeg volgens de nota van Millerand slechts 600.000 ton (van Deutsche zijde spreekt men van 700.000 ton). Bij de besprekingen te Essen werd van Deutsche zijde verklaard, dat bij de huidige productiecijfers 750.000 ton de uiterste grens

¹⁾ De juiste bewoordingen dezer overeenkomst geeft Keynes in een moot op blz. 89.

was, waartoe Duitschland kon gaan, een cijfer belangrijk minder dus dan wat in Augustus werd overeengekomen. In de Deutsche pers wordt dit standpunt herhaald. „Es is richtig — aldus de „Frkf. Ztg.“ — das alle Sachverständigen der Auffassung sind, mehr als 750.000 To. in Monat oder 30.000 To. den Arbeitstag können vorerst der deutschen Kohlenproduktion nicht entzogen werden, wenn nicht das ganze deutsche Wirtschaftsleben zusammenbrechen soll.“

In Januari is Duitschlands levering nog teruggegaan. In totaal is slechts 490.000 ton geleverd. De „Frkf. Ztg.“ verklaart dit uit de spoorwegstaking in het begin van Januari in het Roergebied en voorts uit den hoogen waterstand op den Rijn. Grootendeels toch geschiedt de kolenlevering aan de Entente per schip naar Rotterdam of naar Mannheim. Tot 20 Januari kon hierdoor slechts 260.000 ton geleverd worden, terwijl alleen door groote krachtsinspanning in de laatste 11 dagen der maand hieraan nog 230.000 ton kon worden toegevoegd.

Blijkens de nota van Millerand gaat het Fransche standpunt hiervan uit, dat, zelfs wanneer Duitschland geheel aan zijn verplichtingen tegemoet komt, de steenkoolpositie in Duitschland nog belangrijk gunstiger is dan in Frankrijk. De eigen productie van Frankrijk, die voor den oorlog gemiddeld 3.400.000 ton 'smaands bedroeg, is zeer geslonken. In 1918 steeg zij weder tot boven de 2.000.000, in de laatste maanden van 1919 bedroeg zij, Elzas-Lotharingen inbegrepen tusschen 1,5 en 2 miljoen ton. Verkeers- en arbeidsmoeilijkheden hebben ook daar tot deze daling medegewerkt. Zelfs indien Duitschland geheel aan den leveringsplicht, gelijk deze met wederzijdsch goedvinden in Augustus werd verlaagd, voldoet, bereikt Frankrijk niet meer dan een maandcijfer van 3.250.000 ton, terwijl Duitschland voor zich ten minste 8 miljoen ton beschikbaar houdt. Van Fransche zijde meent men, dat, wat Duitschland omtrent de onmogelijkheid van grooter leveringen met het oog op de eigen behoeften moge betoogen, reeds bij volledige nakoming van den thans bestaanden plicht de verhouding in koolvoorziening tusschen het overwinnend Frankrijk en het overwonnen Duitschland feitelijk niet te aanvaarden is. Millerand eischt mitsdien, dat alsnog ten volle aan de bestaande verplichtingen wordt voldaan. Over Februari zal niet alleen het volle quantum van die maand moeten worden geleverd, doch ook het achterstallige over de afgelopen maanden moeten worden ingehaald.

Van Deutsche zijde wordt thans alles gedaan de productie op te voeren. De Rijkspresident zelf is naar het Rijnland gekomen en, naar het schijnt, niet zonder succes. Volgens dagbladberichten toch zou voor verlenging van den arbeidsduur de medewerking der mijnarbeiders verkregen zijn.

Oorlogswinstbelasting en conjunctuurbelasting. — De Minister van Financiën heeft dezer dagen een schrijven gericht tot de Tweede Kamer, waarbij aangedrongen wordt op voortzetting van de behandeling van het wetsontwerp tot afschaffing der oorlogswinstbelasting en tevens tegen het denkbeeld eener conjunctuurbelasting bezwaren worden ingebracht.

Het schrijven luidt:

's-Gravenhage, 19 Februari 1920.

Bij de beraadslaging, welke in October 1919 in de Tweede Kamer werd gehouden over het ontwerp van wet tot wijziging van de Wet op de Oorlogswinstbelasting, is het denkbeeld opgeworpen om de afschaffing van genoemde belasting te doen samengaan met de invoering van eene nieuwe belasting op buitengewone winsten.

Uit hetgeen dienaangaande door mij toen in het midden is gebracht, bleek reeds, dat ik eene dergelijke belasting niet zonder bedenking acht. Niettemin heb ik niet nagelaten aan het denkbeeld gezette aandacht te wijden. Het was toch niet uitgesloten, dat nadere bestudeering er van de bezwaren, die ik aanvankelijk koesterde, geheel of grootendeels zou doen verdwijnen.

Dit is echter niet het geval geweest. Integendeel, de bezwaren zijn versterkt. Zij betreffen zoowel de technische zijde van het vraagstuk als de economische gevolgen die van eene dergelijke belasting te wachten zijn.

Ten aanzien van de technische bezwaren moge ik het volgende opmerken.

Belasting op buitengewone winsten (gemakshalve bezig ik die uitdrukking in den zin van: buitengewone inkomensbestanddeelen) moet, zal zij naast de inkomstenbelasting, de verdedigingsbelasting II en de zakelijke heffingen als de dividend- en tantiëmebelasting gerechtvaardigd zijn, gebaseerd worden op den buitengewonen oorsprong van die winsten. Immers, de winsten die bijzonder hoog zijn, vallen reeds automatisch, en voor wat de inkomstenbelasting en de verdedigingsbelasting II aangaat naar de progressieve heffing, onder het bereik der zoeven genoemde belastingen.

De nieuwe belasting zal, met andere woorden, moeten zijn eene conjunctuurbelasting.

Hoe nu echter de aanwezigheid en de mate der conjunctuur te bepalen?

In de Wet op de Oorlogswinstbelasting heeft de wetgever het zich te dien opzichte gemakkelijk gemaakt. Alle hoogere winst verklaarde hij tot conjunctuurwinst, tenzij — uiteraard door toedoen van den belastingplichtige — het tegendeel bleek. Met dit te constateeren, is geenszins een verwijt aan dien wetgever bedoeld. Vaststellen van wat er in de hoogere winst aan oorlogswinst school, zou voor de administratie veeltijds ondoenlijk zijn geweest, en ook de tegenwoordige regeling is voor de administratie waarlijk niet gemakkelijk. Zij moet zich telkens en telkens weer zetten aan het beoordeelen van de omvangrijke en vaak — kan het anders verwacht worden? — spitsvondige betoogen die de belanghebbenden haar tot staving van een op artikel I, tweede lid, der wet gedaan beroep voorleggen.

Is dus onder de werking der oorlogswinstbelasting de vaststelling der conjunctuur een in de praktijk moeilijke arbeid, hier heeft men ten minste nog het gemak dat die conjunctuur in theorie duidelijk aanwijsbaar is. Maar zooals reeds de vergelijking van de tegenwoordige winsten met die van vóór den oorlog geleidelijk hoe langer hoe minder betrouwbaar wordt als aanwijzing van oorlogswinst, zoo is het ondoenlijk om de vraag of er tegenwoordig en later conjunctuurwinst gemaakt wordt, te beantwoorden uit eene vergelijking met winsten in een vroeger tijdvak behaald.

Men zal derhalve een ander criterium moeten kiezen. Dat criterium zou misschien hierin kunnen bestaan, dat als conjunctuurwinst werd aangemerkt alles wat een bedrijf meer oplevert dan een bepaald percentage van het aangewende kapitaal. Maar eene regeling in dien zin kan ook nooit iets anders zijn dan eene eenvoudige, maar dan ook weinig deugdelijke poging om de conjunctuur te benaderen. Bovendien komen bij de uitwerking er van tal van vragen voor den dag. Zoo deze, hoe het kapitaal moet worden vastgesteld dat in een bedrijf is aangewend, hoe de winstbedragen, in de boeken berekend, des noodig verbeterd moeten worden, en andere meer.

Het voornaamste bezwaar echter is, dat de langs dien weg vastgestelde conjunctuur in het algemeen slechts eene fictie zal zijn. Daartegen kan nu wel gereageerd worden door op de eene of andere wijze voor de verschillende soorten van bedrijven een percentage van normale winst vast te stellen, maar het behoeft geen betoog, dat hierin weer willekeur en eene bron van talrijke vragen van wetstoepassing en wetsuitlegging zou zijn gelegen.

Door moeilijkheden, als hierboven geschetst, zou ik mij nog niet aanstonds van het voorstellen van eene conjunctuurbelasting willen doen weerhouden, zoo niet de overtuiging in mij leefde, dat zulk eene heffing ook uit economisch oogpunt geen aanbeveling verdient. Ik bedoel niet, dat eene conjunctuurbelasting onder alle omstandigheden als verwerpelijk moet worden beschouwd. De oorlogswinstbelasting is daar, om het tegendeel te bewijzen. Maar bij de uitvoering dier belasting waren de omstandigheden dan ook geheel anders. Er werden enorme winsten gemaakt, voor een deel ook ten koste van het buitenland. Aanmoediging om zich met alle macht op handel en productie toe te leggen, hadden onze handelaars en industrieelen niet van noode. De vooruitzichten op groote winst waren een voldoende prikkel.

Nu is de toestand anders. De Centrale Rijken zijn na den vrede in eene uiterst moeilijke economische positie komen te verkeer. Ook de overige landen hebben ten gevolge van den oorlog een tekort aan producten. Een en ander is van invloed op den toestand hier te lande. Het is dus zeer wenschelijk dat elders, maar ook hier, de productie zoo hoog mogelijk wordt opgevoerd, de handel zoo levendig mogelijk worde. En de kans op buitengewone winsten is in

vele bedrijven verdwenen, in andere veel kleiner geworden. Onder die omstandigheden acht ik het ongeraden eene belasting in te voeren die van dergelijke winsten, zoo zij nog te behalen zijn, een aanzienlijk bedrag extra voor den Staat opvoert.

De opleving van handel en industrie behoort niet te worden belemmerd en het is niet te ontkennen dat de nog altijd bestaande oorlogswinstbelasting zulk eene belemmering vormt. Vandaar dan ook, dat ik, behalve om de redenen die mij tot de indiening van het wetsontwerp tot afschaffing der Oorlogswinstbelasting brachten, welke men uit de Memorie van Toelichting en uit mijne mondelinge mededeeling kan kennen, ook op den hierboven genoemden grond op de voortzetting der behandeling van dat ontwerp meen te moeten aandringen.

De Minister van Financiën,
DE VRIES.

De verwerping van het denkbeeld eener conjunctuurbelasting schijnt juist. Bij de oorlogswinstbelasting zou in de resultaten vóór den oorlog een basis van vergelijking worden gevonden, die in het algemeen acceptabel was, alhoewel ook hieraan bezwaren verbonden werden en de regeling met name voor jonge en nieuwe zaken langzamerhand van toenemende onbillijkheid werd. Voor de conjunctuurwinst ontbreekt een dergelijk vast vergelijkingspunt. Zooals de Minister opmerkt, zou men er ten slotte wel toe moeten komen verband te leggen tusschen het winstcijfer en het kapitaal der onderneming. De moeilijkheden, die zich hierbij voordoen, de premie op verwatering, vooral op de uiteraard niet te controleeren vroegere verwatering, welke hiermede zou worden gegeven, doen dit idee echter m.i. terecht verwerpen. Gewezen mag intusschen worden op het feit, dat Canada, in afwijking van de overige landen, wier oorlogswinstbelastingen alle op soortgelijke basis als de Nederlandsche waren opgetrokken, gedurende den oorlog een dergelijke excess profits tax gekend heeft, terwijl de Amerikaanse wet beide factoren, zoowel de verhouding tot kapitaal en surplus der onderneming als tot de gemiddelde winst van vóór den oorlog in aanmerking nam. Prof. Stamps doet in het Decemernummer van het „Economic Journal” een poging het denkbeeld te verdedigen. Hij ziet hierbij een reeks bezwaren onder het oog en acht deze wel oplosbaar. Of de schrijver echter velen tot voorstanders van het denkbeeld bekeeren zal, wil mij op zijn minst twijfelachtig schijnen. — B.

Wettelijke regeling in de Vereenigde Staten inzake buitenlandsche creditverleening (de z.g.n. Edge Act.) — Zooals bekend — zie o.a. 4 Februari j.l. blz. 100 — neemt de Regeering der Vereenigde Staten, hierin door den heer Harding, president van den Federal Reserve Board, en vele anderen gesteund, het standpunt in, dat de creditverleening aan Europa en met name aan de Centrale landen niet door de overheid dient te geschieden en ook liefst niet door de Banken, doch door de wezenlijk belanghebbenden, zij, die in het bezit zijn van grondstoffen, die in Europa kunnen worden verwerkt en daarna geheel of ten deele weder uitgevoerd, een stelsel van creditverleening, dat, zooals men weet, dank zij het door eigenbelang gescherpt vernuft, reeds niet onbelangrijke proporties heeft aangenomen. Bij dezen creditvorm kan, wat de Vereenigde Staten betreft, de 24e December j.l. door den President bekrachtigde Edge Act, zoo genoemd naar den senator Edge uit New Jersey, die reeds maanden geleden voorstellen in deze richting ter tafel bracht, steun geven, zij het dat men zich naar het schijnt voor overdreven voorstellingen moet hoeden.

De Edge Act, waarvan hieronder een overzicht volgt, is wel de belangrijkste doch niet de eerste stap in deze richting. Reeds de oorspronkelijk Fed. Reserve Act van 1913 toch hield met toenemende internationale positie van Amerika rekening door de oprichting van buitenlandsche filialen door Amerikaanse bankinstellingen onder goedkeuring van den Fed.

Reserve Board toe te staan, een bepaling, waarvan, vooral sedert de Webb-Pomerene Act de anti-trustbepalingen tegen samenwerking van verschillende instellingen op dit gebied buiten werking stelde, veel gebruik is gemaakt. De mogelijkheid, zij het onder beperkende bepalingen, speciale instellingen voor den vreemde op te richten, wordt thans door de Edge Act uitgebreid, terwijl reeds eenige maanden tevoren de McLean Act aan alle national banks bevoegdheid was komen geven tot een maximumbedrag van 5 pCt. van hun kapitaal en surplus in de nieuw in te stellen corporaties deel te nemen.

Het Federal Reserve Bulletin over Januari 1920 brengt thans de volledige tekst der Edge Act, officieel een wijziging der Fed. Reserve Act, „providing for the incorporation of institutions to engage in international or foreign banking or other financial operations”. Kort samengevat komt de regeling hierop neer:

De Act opent de mogelijkheid „Corporations” op te richten, welke het internationaal bankbedrijf of het bankbedrijf in den vreemde, of wel speciale internationale financieele operaties of zoodanige operaties in den vreemde zich ten doel stellen, mits minstens vijf personen oprichters zijn.

Met Amerikaanse uitvoerigheid wordt vervolgens geregeld, aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke gegevens aan den Fed. Reserve Board moeten worden ingezonden wil de corporatie de bij de wet gegeven bevoegdheden kunnen uitoefenen.

Deze bevoegdheden zijn:

a. de handel in buitenlandsche wissels, chèques, obligaties en verder waardepapier, het acceptbedrijf en de uitgifte van schuldbrieven tot ten hoogste tienmaal het kapitaal, beide onder door den Fed. Reserve Board te stellen voorwaarden, het aanvaarden van vreemde deposito's en binnen enge grenzen van Amerikaanse deposito's, en soortgelijke bankoperaties;

b. bijkantoren en agentschappen op te richten in den vreemde of de Amerikaanse koloniën, alles onder goedkeuring telkenmale van den Fed. Reserve Board;

c. met goedkeuring van dien Board deelnemen in het kapitaal van andere corporaties, werkzaam in den vreemde, welke evenwel niet den goederenhandel zullen mogen drijven, alles tot ten hoogste 10 pCt. van het eigen kapitaal en surplus in eenzelfde onderneming en 15 pCt. bij andere bankondernemingen, en onder voorwaarde, dat zoodanige kapitaalsdeelneming verboden zal zijn ten opzichte van ondernemingen, waarmede de eigen corporatie „in substantial competition” staat.

Het drijven van eigen handel en het pogen direct of indirect den prijs van eenig artikel te controleeren, wordt met zware straffen bedreigd, tot \$ 5000 boete en 5 jaar gevangenisstraf. De corporatie zal minstens \$ 2 miljoen kapitaal moeten hebben, waarvan 25 pCt. dadelijk gestort moet zijn en de rest geleidelijk moet worden bijgestort. De meerderheid moet steeds in Amerikaanse handen blijven.

Belangrijk is, dat in afwijking van de algemeene anti-trustbepalingen, die voor gewone banken niet alleen alle fusies en het houden van bijkantoren in de Unie, doch zelfs aan commissarissen, directeuren en geëmployeerden het gelijktijdig bekleeden van zoodanige functies aan eenige andere bankinstelling verbieden, wat dit laatste betreft voor deze corporaties buiten werking worden gesteld, mits met goedkeuring telkenmale van den Fed. Reserve Board.

Leden van den Fed. Reserve Board mogen op generlei wijs aan de corporaties deel hebben.

De Fed. Reserve Board houdt een voortdurend toezicht en kan bij afwijking van de wet of de door den Board gestelde voorschriften bij den rechter de vervallenverklaring der corporatie aanvragen. Een jaarlijksche aandeelhoudersvergadering wordt voorgeschreven, alsmede geregelde rapporten aan den Fed.

Reserve Board, die minstens eens per jaar het bedrijf op kosten der corporatie zal doen nagaan.

Van de gemaakte winst wordt minstens 10 pCt. aan de reserve toegevoegd, tot deze 20 pCt. van het kapitaal bedraagt.

Ten slotte volgen een aantal regelen over omzetting van reeds bestaande corporaties onder Statejurisdicte tot corporaties onder de Edge Act en een reeks strafbepalingen tegen directeuren etc. wegens valsheid etc.

De wezenlijke bepalingen der Edge Act zijn hiermede in het kort weergegeven. Den met Amerikaanse toestanden niet vertrouwd European lezer treffen hier, gelijk in de algemeene bepalingen der Fed. Reserve Act nopens het particuliere bankwezen, vooral twee zaken: 1. hoe door alle bepalingen het trustbestrijdingsbeginsel is heengegeven — zij het dat, waar het hier den vreemdeling betreft, eenige mitigatie wordt toegestaan — 2e. hoe geheel anders de verhouding tusschen het centrale bankorganisme en het particuliere bankwezen is opgezet dan in Europa.

Officieele uitlatingen inzake het Memorandum. II. — Hieronder volgt de volledige tekst van het reeds in het vorig nummer genoemd schrijven van den sedert afgetreden Staatssecretaris van Financiën der Vereenigde Staten, Carter Glass, aan den heer H. Ferguson, president van de Kamer van Koophandel te New York:

January 28 1920.

Sir—I have the honor to acknowledge receipt of the letter of Jan. 22 1920, signed by yourself, and Messrs. A. C. Bedford, John H. Fahey and Harry A. Wheeler, to whom, as a committee designated by the Chamber of Commerce of the United States, was referred a communication transmitting a memorandum signed by forty-four prominent American citizens, addressed to the United States Government, the Reparations Commission and the Chamber of Commerce of the United States, recommending that the Chamber of Commerce of the United States designate representatives of commerce and finance to meet with those of other countries for the purpose of examining the situation as set out in the communication and recommending such action as may be advisable.

In compliance with your request for an expression of opinion from the Treasury in respect to the observations and recommendations contained in the memorandum, I may first state that the views and policy of the Treasury in respect to the international financial situation are set forth in the enclosed extract from my annual report (page 12 to 14, inclusive).

With much that is contained in the memorial the Treasury is in hearty accord. Concerning the need of increased production and decreased consumption, the need of balancing governmental budgets and taking effective measures to deflate currency and credit, concerning the need of prompt and proper determinations by the Reparations Commission, which will make possible the resumption of industrial life in Germany and the restoration of trade with Germany, there can be no doubt.

The people of the United States are being called upon, by taxes and otherwise, not only to meet the Government's expenditures, but to reduce the war debt. So far as the countries of Europe are concerned, the adoption of similar policies is a matter for the governments of those countries and for the Reparations Commission.

In an effort to alleviate the situation the United States Government has done all that was considered advisable and practicable. Since the armistice we have extended to foreign governments the following financial assistance:

Direct advances	\$2,380,891,179.65
Funds made available to those Governments through the purchase of their currency to cover our expenditures in Europe	736,481,536.76
Army and other governmental supplies sold on credit (approximately)	685,000,000.00
Relief (approximately)	100,000,000.00
Unpaid accrued interests up to Jan. 1 1920 on Allied Government obligations	324,211,922.00
Total	\$4,226,584,688.41

The Treasury is opposed to further Governmental aid beyond that outlined in my annual report and in my recent communication to the Ways and Means Committee of Congress, with respect to the extension of interest of Allied Government obligations held by the Government of the United States and to the supplying of relief to certain portions of Europe.

The Governments of the world must now get out of banking and trade. Loans of Government to Government not only involve additional taxes or borrowings by the lending Government, with the inflation attendant thereon, but also a continuance by the borrowing Government of control over private activities, which only postpones sound solutions of the problems.

The Treasury is opposed to governmental control over foreign trade and finance and even more opposed to private control. It is convinced that the credits required for the economical restoration and revival of trade must be supplied through private channels; that as a necessary contribution to that end the Governments of the world must assist in the restoration of confidence, stability, and freedom of commerce by the adoption of sound fiscal policies, and that the Reparations Commission must adopt promptly a just and constructive policy.

The memorial which simultaneously circulated in Europe differs in its scope and character from the one presented in the United States. The European memorial contains some passages, omitted in the American memorial, which apparently advocate further governmental financial assistance and also request the respective Governments to designate representatives to attend the proposed conference, which would give it an official character.

The Treasury has not looked with favor upon certain features of the memorial, nor upon the proposed conference, being apprehensive lest the memorial and such a conference should serve to cause confusion and revive hopes (which, I am certain, are doomed to disappointment) that the American people, through their Government, will be called upon to assume the burden of Europe by United States Government loans. Such matters as the suggestion of further governmental loans by the United States, the cancellation of some or all of the obligations of European governments held by the United States Government (as contemplated by a passage contained in the European memorial, but omitted from the American memorial), and the deferring of obligations of foreign Governments held by the United States to liens created in favor of loans hereafter made for reconstruction purposes are clearly not appropriate for consideration in such a conference as is contemplated by the memorial.

The existing world-wide inflation of currency, credit and prices is a consequence of the fact that for a period of four or five years the peoples of this earth have been consuming and destroying more than they have produced and saved, and against the wealth so destroyed the warring nations have been issuing currency and evidence of indebtedness. The consequence of the world's greatest war is profound and inescapable. It has affected all the nations of the civilized world, those who participated actively in the war and those who did not. The inflation exists in the neutral countries of Europe and in the Orient. It exists where there was no war debt, where the war debt was badly handled, and to some degree where the war debt was well handled.

The problems to the cure of which the distinguished gentlemen are directing their attention have been the subject in one form or another of daily study of the Treasury Department since the outbreak of the war and especially since the signing of the armistice. These problems have at all times been complex and difficult, and simple solutions have never been possible because they involve some factors which are not susceptible of solution by any comprehensive plan. The process of healing the wounds inflicted by the war must necessarily be slow and painful, involving as it does not only physical restoration of industry and agriculture, but as well the restoration to habits of industry of masses of men accustomed by the war to unsettlement. We must necessarily, and to a great extent, depend upon and encourage the independent activity and resourcefulness of each person affected to repair his own fortunes, with the assistance of his business connections in other countries, and also upon each individual to return to a normal life of industry and economy.

From the moment of the cessation of hostilities the Treasury of the United States has pursued a policy of looking toward the restoration as promptly as possible of normal conditions, the removal of governmental control and interference and the restoration of individual initiative and free competition in business. It has insisted upon strict

economy in governmental expenditure and upon the maintenance of taxes at a level which, with the salvage of war materials and supplies, &c., will insure the prompt retirement of the resulting debt of the United States and the establishment of a fund adequate for the retirement of the funded debt in the course of a generation. The Treasury long since, with the co-operation of the Federal Reserve Board, removed the embargo on the export of gold, thus enabling American citizens, and, indeed, the nations of the world, to the extent that they find credit here, to finance purchases throughout the world in cash.

Rightly or wrongly, a different policy has been pursued in Europe. European Governments have maintained, since the cessation of hostilities, embargoes upon the export of gold. The rectification of the exchanges now adverse to Europe lies primarily in the hands of European Governments. The normal methods of meeting an adverse international balance is to ship gold. The refusal to ship gold prevents the rectification of an adverse exchange. The need of gold embargoes lies in the expended currency and credit structure of Europe. Relief would be found in disarmament, resumption of industrial life and activity, the imposition of adequate taxes and the issue of adequate domestic loans.

The American people should not, in my opinion, be called upon to finance, and would not, in my opinion, respond to a demand that they finance the requirements of Europe in so far as they result from the failure to take these necessary steps for the rehabilitation of credit.

Such things as international bond issues, international guarantees, and international measures for the stabilization of exchange are utterly impracticable so long as there exist inequalities of taxation and domestic financial policies in the various countries involved; and when these inequalities no longer exist such devices will be unnecessary.

It is unthinkable that the people of a country which has been called upon to submit to so drastic a program of taxation as that adopted by the United States, which called for financing from current taxes a full one-third of the war expenditures, including loans to the Allies, should undertake to remedy the inequalities of exchange resulting from a less drastic policy of domestic taxation adopted by the other Governments of the world. The remedy for the situation is to be found not in the manufacture of bank credit in the United States for the movement of exports, a process which has already proceeded too far, but in the movement of goods, of investment securities, and in default of goods or securities then of gold, into this country from Europe; and in order that such securities may be absorbed by investors our people must consume less and save.

The United States could not, if it would, assume the burdens of all the earth. It cannot undertake to finance the requirements of Europe, because it cannot shape the fiscal policies of the Governments of Europe. The Government of the United States cannot tax the American people to meet the deficiencies arising from the failure of the Governments of Europe to balance their budgets, not can the Government of the United States tax the American people to subsidize the business of our exporters. It cannot do so by direct measures of taxation, nor can it look with composure upon the manufacture of bank credit to finance our exports when the requirements of Europe are for working capital rather than for bank credits.

Lamentable as would be the effects upon our industrial life and upon Europe itself of the continued maintenance of an exchange barrier against the importation into Europe of commodities from the United States, this country cannot continue to extend credits on a sufficient scale to cover our present swollen trade balance against Europe, while paying cash (gold and silver) to the countries of Central and South America and the Far East, with which it has an adverse balance on its own and international account.

The consequence of the maintenance by Europe of this barrier will be to force the United States to do business with those countries with which it is able to do business on a cash basis. The only other policy which the United States could adopt would be the policy of re-establishing embargoes on gold and silver and of inflating its own currency to the same extent that the currencies of Europe are inflated with a view to lowering its exchange to a parity with theirs. This would involve taxing the whole people for the benefit of our exporters and the benefit of Europe and submitting to have imposed on the United States domestic financial policies adopted by Europe but quite contrary to those heretofore adopted by the United States. It would mean a world-wide inflation, the abandonment of the gold standard, and ultimately, chaos.

If the peoples in Governments of Europe live within their incomes, increase their production as much as possible and limit their imports to actual necessities, foreign credits to cover adverse balances would most probably be supplied by private investors and the demand to resort to such impracticable methods as government loans and bank credits would cease.

There is no more logical or practical step towards solving their own reconstruction problems than for the Allies to give value to their indemnity claims against Germany by reducing those claims to a determinate amount which Germany may be reasonably expected to pay, and then for Germany to issue obligations for such amount and be set free to work it out. This would increase Germany's capacity to pay, restore confidence and improve the trade and commerce of the world. The maintenance of claims which cannot be paid causes apprehension and serves no useful purpose.

Private investors can only make loans to the extent of their savings in excess of domestic capital requirements, and then will only make them to the extent that they have confidence in the securities or obligations offered. The adoption of the measures indicated should add to the confidence of the private investor.

If the Chamber of Commerce of the United States considers it advisable and desirable to designate representatives to attend an unofficial conference, the Treasury does not desire to offer any objection, provided the scope and character and limitations of such a conference as well as the impossibility of United States Government action are clearly understood.

Cordially yours,

CARTER GLASS.

ONTVANGEN:

Verslag van de Staatscommissie voor het Pachtvraagstuk. Deel I, Amsterdam, Goes, 1920.

Officieele catalogus van de vierde Nederlandsche Jaarbeurs te Utrecht. Utrecht 1920.

Het Verzekeringsarchief. No. 1. Orgaan van de Vereniging voor Verzekerings-wetenschap. 's-Gravenhage 1920.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE DIVIDEND- EN TANTIEMEBELASTING.

Naar aanleiding van het door den heer Mr. J. Wolterbeek Muller in No. 213 van dit blad gepubliceerde arrest van den Hoogen Raad van 7 Januari j.l. betreffende de berekening van de tantiëmebelasting, moge ik er de aandacht op vestigen, dat indien de belasting overeenkomstig dit arrest wordt geheven over het bedrag, dat de tantiëmist inderdaad in handen krijgt, men herhaaldelijk voor het geval zal komen staan, dat de berekening niet tot een goed resultaat kan leiden.

Hier ter stede bedraagt de belasting met de opensten 9,05. Stel, dat het statutair winstaandeel van Commissarissen bedraagt f 650, dan krijgen wij:

Fiscus 9,05 pCt. van f 600	f 54,30
Blijft voor tantiëmist	„ 595,70
		f 650,—

of wel:

Fiscus 9,05 pCt. van f 500	f 45,25
Blijft voor tantiëmist	„ 604,75
		f 650,—

Daar de belasting over ronde bedragen van f 100 wordt berekend, is er geen middenweg en toch zijn beide opstellingen fout. In geval I is de belasting ten onrechte over f 600 genomen, daar de tantiëmist slechts f 595,70 ontvangt; de belasting behoort in dat geval over f 500 te worden genomen. In geval II, waarbij de belasting over f 500 genomen wordt, kan de Fiscus niet tevreden zijn, daar hij bij een uitbetaling van f 604,75 recht heeft op belasting over f 600.

Het is, dunkt mij, werkelijk een puzzle.

Daarbij komt, dat het geval geen uitzondering vormt, doch zich telkens voordoet wanneer het voor uitdeeling beschikbaar bedrag f 100 tot f 109 grooter

is dan een zeker aantal malen f 109,05, dat is dus 10-maal van de 109 gevallen of bijna bij het tiende deel der aanslagen.

Eene oplossing van de moeilijkheid zal m.i. niet kunnen uitblijven.

J. H. ROSENBOOM.

's-Gravenhage, 16 Februari 1920.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Januari 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	384.542	384.542	483.866
Personeele belasting ..	1.106.270	1.106.270	877.316
Inkomstenbelasting ..	4.617.312	4.617.312	2.589.020
Dividend- en tantième-belasting	2.044.788	2.044.788	—
Vermogensbelasting ..	689.322	689.322	394.811
Accijnzen.			
Suiker	4.099.063	4.099.063	2.843.714
Wijn	34.570	34.570	12.933
Gedistilleerd	3.934.371	3.934.371	1.484.250
Zout	280.735	280.735	163.497
Bier	100.558	100.558	48.047
Geslacht	1.078.004	1.078.004	1.243.906
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	2.287.858 ¹⁾	2.287.858 ²⁾	1.331.691
Registratierechten	3.950.049	3.950.049	1.874.730
Successierechten	3.935.856	3.935.856	2.121.852
Invoerrechten	3.194.305	3.194.305	752.919
Gouden en zilveren werken			
Belasting	80.702	80.702	68.930
Essaailoon	89	89	69
Statistiekrecht	428.682	428.682	106.469
Mijnen	—	—	—
Domeinen	123.941	123.941	95.670
Staatsloterij	17.074	17.074	17.101
Jacht en visscherij	539	539	471
Loodsgelden	173.922	173.922	74.530
Totaal	32.562.552	32.562.552	16.585.792

OPCANTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Januari 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	77.360	77.360	97.025
Personeele belasting ..	210.365	210.365	151.519
Inkomstenbelasting ..	1.461.301	1.461.301	1.174.114
Vermogensbelasting ..	177.602	177.702	157.641
Dividend- en tantième-belasting	674.780	674.780	—
Accijnzen.			
Suiker	819.813	819.813	568.743
Wijn	6.914	6.914	2.856
Gedist. (binn.- en buitl.)	393.437	393.437	148.425
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	69.532	69.532	71.926
Registratierechten	—	—	196
Totaal	3.891.104	3.891.104	2.372.175

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Januari 1920	Sedert 1 Januari 1920
Oorlogswinstbelasting	9.765.992	9.765.922
Verdedigingsbelasting Ia	203.419	203.419
Verdedigingsbelasting Ib	1.090.313	1.090.313
Verdedigingsbelasting II	1.771.576	1.771.576
Totaal	12.831.300	12.831.300

¹⁾ Hieronder begrepen f 548.690 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 259.842.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 6 12 Juni '19
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4½ 1 Juli '15)	Bk. v. Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
(Vrsch. in R.C. 5½ 19 Aug. '14)	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 6 6 Nov. '19	Belg. Nat. Bk. 3½ 6 Oct. '19
Duitsche Rijksbk. .5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 5 21 Aug. '14	Bank v. Italië .5 10 Jan. '18
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 4½-5½ —
Nat. Bk. v. Denem. 7 21 Nov. '19	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
21 Feb. '20	3¼-7/8	3¼ ¹⁾	5¾	4-5/8	—	5½-6 ¹⁾
16-21 „ '20	3¼-7/8 ²⁾	3¼-4	5½-5/8	4-5/8	—	5½-7
9-14 „ '20	3¼-4	3½-4	5¾	4-5/8	—	6-9
2-7 F. '20	3¼-4	3½-4	5½-5/8	4-5/8	—	10-25
17-22 F. '19	3½	3-1/8	3½-3/8-1/8	4-5/8	—	4½-6
18-23 F. '18	3-1/8	4-1/8	3½	4-5/8	—	2½-6
20-24 Juli '14	3½-3/8	2¼-3/8	2¼-3/8	2½-1/8	2¾	1¾-2½

¹⁾ Noteering van 20 Februari. ²⁾ Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/8-3/8 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Na de sterke rijzing van de vorige week kon er moeilijk een reactie uitblijven. De meeste koersen liepen dan ook weder iets terug. Londen, dat op 9.23 opende, liep terug tot ongeveer 9.08, waarna in 2 dagen de koers weder op 9.32 stond. Parijs en België was eveneens iets flauwer, maar liep daarna zelfs beduidend boven de koersen der vorige week op, om echter toch weer flauw te sluiten. Berlijn was regelmatig gezocht en steeg langzaam van 2.70 tot 2.90. Weenen 85—1.10. Skandinavië was iets vaster, voor Kopenhagen 39.50—40.90. Stockholm en Christiania bleven echter onveranderd. Zwitserland was weder flauw, 44.10—42.90; daarentegen Spanje vaster, 46.75—47.50—47.15. Dollars bijna de geheele week op of omtrent 2.69. Buenos-Aires weder hooger 117.— a 117½.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ²⁾	Berlijn ³⁾	Weenen ⁴⁾	Brussel ⁵⁾	New York ⁶⁾
16 Feb. 1920..	9.19	19.05	2.75	1.—	19.—	2.68½
17 „ 1920..	9.08½	18.75	2.72½	1.—	19.55	2.69
18 „ 1920..	9.06	18.55	2.70	1.—	19.35	2.69½
19 „ 1920..	9.17½	19.35	2.77½	1.05	19.80	2.69
20 „ 1920..	9.31	20.50	2.90	1.07½	21.05	2.69
21 „ 1920..	9.32	20.25	2.87½	1.05	—	—
Laagste d. w. ¹⁾	9.05	18.50	2.70	0.85	19.25	2.68
Hoogste „ „ ¹⁾	9.35	20.60	2.92½	1.10	21.30	2.69¾
14 Febr. 1920..	9.19½	19.10	2.70	0.87½	19.40	2.67½
7 „ 1920..	8.90	18.50	2.60	0.75	18.60	2.67½
Muntpariteit ..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¾

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Noteering te Rotterdam.

³⁾ Particuliere opgave. ⁴⁾ Noteering van 13 Febr. ⁵⁾ idem van 6 Febr.

Data	Stockholm ¹⁾	Kopenhagen ²⁾	Christiania ³⁾	Zwitserland ⁴⁾	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
16 Feb. 1920	51.05	39.60	47.—	44.30	46.75	101¾
17 „ 1920	50.25	39.60	46.90	43.85	47.15	101¾
18 „ 1920	49.80	39.50	46.90	43.60	47.15	101¾
19 „ 1920	50.10	39.90	46.80	43.—	47.20	101¾
20 „ 1920	50.70	40.60	47.15	43.10	47.15	101¾
21 „ 1920	51.10	40.90	47.10	42.85	47.10	101¾
L'ste d. w. ¹⁾	49.70	39.15	46.75	42.80	46.50	101¾
H'ste „ „ ¹⁾	51.15	41.—	47.25	44.35	47.50	101¾
14 Febr. 1920	51.25	39.25	47.25	44.20	46.75	101¾
7 „ 1920	48.75	38.85	46.—	43.10	46.25	101¾
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterdam (in cts. p. gld.)
21 Febr. .. 1920	3.42.—	13.82	nom.	37 ³ / ₈
Laagste d. week	3.35.75	13.37	nom.	37 ¹ / ₈
Hoogste „ „	3.45.—	15.04	nom.	37 ¹ / ₂
14 Febr. .. 1920	3.40.50	14.02	nom.	37 ³ / ₈
7 „ .. 1920	3.35.—	14.42	nom.	37 ³ / ₈
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	7 Febr. 1920	14 Febr. 1920	16—21 Febr. Laagste	21 Febr. Hoogste	21 Febr. 1920
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d.p.gd.pes.	71 ³ / ₁₆	68 ³ / ₈	68 ¹ / ₄	70 ⁷ / ₈	69 ³ / ₈
Calcutta	sh/d.p.rup.	2/8 ¹ / ₂	2/9 ¹ / ₄	2/7 ³ / ₄	2/9	2/8
Hongkong ...	id. p. \$	5/10	5/7	5/6	5/10	5/10
Lissabon	d. p. escudo	17 ¹ / ₂	17	16 ¹ / ₂	17 ³ / ₄	17
Madrid	Peset. p. £	19.15	19.56	19.50	19.87	19.63
*Montevideo ¹⁾	d.p.peso	—	70 ¹ / ₂	70 ³ / ₄	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂
Montreal....	\$ per £	3.89	3.99	3.86	4.02	3.95
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	18 ³ / ₈	18 ³ / ₁₆	18 ³ / ₁₆	18 ¹⁷ / ₃₂	18 ³ / ₈
Rome	Lires p. £	61.00	61.00	61.00	62.00	61.33
Shanghai ...	sh/d.p.tael	9/1 ¹ / ₂	8/10	8/3	9/3	8/10
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ³ / ₁₆	2/4	2/4 ³ / ₈	2/4 ¹ / ₈
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	15 ¹³ / ₁₆	14 ³ / ₈	15	15 ³ / ₈	15
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/11 ¹ / ₂	2/10	2/9 ¹ / ₂	2/10 ³ / ₄	2/10

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York
21 Febr. 1920.....	82 ³ / ₈	130
14 „ 1920.....	82	131
7 „ 1920.....	89	132 ¹ / ₂
31 Jan. 1920.....	84 ¹ / ₈ ¹⁾	133
22 Febr. 1919.....	47 ³ / ₄	101 ¹ / ₈ ²⁾
23 Febr. 1918.....	42 ¹ / ₂	85 ¹ / ₈
20 Juli 1914.....	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈

¹⁾ Noteering van 30 Jan. ²⁾ idem van 21 Febr. 1919.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 21 Februari 1920.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 175.453.807,68 ¹ / ₂ B.-bk. „ 1.054.140,75 Ag.sch. „ 61.027.586,62 ¹ / ₂	f 237.535.535,06
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 55.095.197,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	55.095.197,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 99.844.464,32 B.-bk. „ 13.141.679,13 Ag.sch. „ 86.614.744,62 ¹ / ₂	f 199.600.888,07 ¹ / ₂
Op Effecten	f 197.968.588,07 ¹ / ₂	—
Op Goederen en Spec.	1.632.300,—	199.600.888,07 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk	—	13.530.426,87 ¹ / ₂
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 56.411.380,—	—
Muntmat., Goud	„ 576.572.151,76 ¹ / ₂	—
	f 632.983.531,76 ¹ / ₂	—
Munt, Zilver, enz.	„ 9.088.049,10	—
Muntmat., Zilver	—	642.071.580,86 ¹ / ₂
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res. fonds.	f 4.512.136,88	—
id. van ¹ / ₂ v. h. kapit.	„ 3.908.012,74 ¹ / ₂	8.420.149,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	—	3.312.000,—
Diverse rekeningen	—	34.137.085,21 ¹ / ₂
	f 1.193.702.862,71 ¹ / ₂	—
Passiva.	—	—
Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	„ 5.000.000,—	—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.012.456.885,—	—
Bankassignatiën in omloop	„ 1.478.652,49 ¹ / ₂	—
Rek.-Cour. } Het Rijk f —	—	—
saldo's: } Anderen „ 134.993.904,57	—	134.993.904,57
Diverse rekeningen	—	19.773.420,65
	f 1.193.702.862,71 ¹ / ₂	—

NED. BANK 21 Februari 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 411.772.614,46
Op de basis van ¹/₂ metaaldekking „ 181.986.726,05
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 2.058.863.070,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	10.844.291,59 ¹ / ₂	—
Buitenlandsche wissels.....	75.933,—	—
Beleeningen	—	14.974.380,74 ¹ / ₂
Goud	194.888,89 ¹ / ₂	—
Zilver	290.736,12 ¹ / ₂	—
Bankbiljetten	—	13.507.845,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	14.821.726,09	—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden
21 Febr. 1920	632.984	9.088	1.012.457	136.473
14 „ 1920	632.789	8.797	1.025.965	121.093
7 „ 1920	632.259	8.481	1.030.692	91.402
31 Jan. 1920	631.845	8.229	1.036.092	117.158
24 „ 1920	631.883	7.758	1.017.487	117.666
22 Febr. 1919	677.319	9.105	1.000.194	65.696
23 Febr. 1918	714.679	7.295	845.856	83.485
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieroan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
21 Febr. 1920	237.536	162.000	199.601	411.773	56
14 „ 1920	226.691	149.000	214.575	411.662	56
7 „ 1920	201.660	119.000	207.797	415.808	57
31 Jan. 1920	232.622	153.000	214.065	408.319	55
24 „ 1920	218.708	138.000	204.477	412.099	56
22 Febr. 1919	92.519	50.000	182.230	472.793	64
23 Febr. 1918	30.574	—	116.030	535.386	78
25 Juli 1914	67.947	14.800	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van ¹/₂ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	14 Februari 1920	21 Februari 1920
Aan schatkestpromessen..	f 526.690.000,—	f 532.800.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 149.000.000,—	„ 162.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„ 98.951.000,—	„ 98.951.000,—
Aan zilverbons	„ 42.816.475,25	„ 43.128.518,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden
7 Febr. 1920.....	***	***	—	407.000
31 Jan. 1920.....	***	***	—	408.000
24 „ 1920.....	***	***	—	408.500
10 Jan. 1920.....	173.591	3.288	317.695	95.409
3 „ 1920.....	172.284	3.171	311.811	100.418
27 Dec. 1919.....	171.976	3.075	310.842	103.966
20 „ 1919.....	172.155	2.968	309.796	104.596
8 Febr. 1919.....	119.685	13.740	202.112	124.202
9 Febr. 1918.....	86.469	20.400	169.774	64.384
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
7 Febr. 1920	—	207.500	—	***	91.250	***
31 Jan. 1920	—	208.000	—	***	91.000	***
24 „ 1920	—	204.000	—	***	91.000	***
10 Jan. 1920	14.303	13.881	159.535	53.963	94.468	42
3 „ 1920	14.980	13.043	164.786	52.581	93.226	42
27 Dec. 1919	12.217	12.445	163.280	63.408	92.300	42
20 „ 1919	12.599	12.055	161.407	64.889	92.452	42
8 Febr. 1919	8.413	20.111	84.431	9.613	68.541	41
9 Febr. 1918	9.140	35.482	64.975	23.816	60.316	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ¹/₂ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekening-ingen ¹⁾
31 Dec. 1919 ..	1.037	1.692	1.177	1.624	510
27 " 1919 ..	1.037	1.716	1.033	1.550	550
20 " 1919 ..	1.035	1.676	1.065	1.554	558
13 " 1919 ..	1.035	1.634	1.056	1.532	544
31 Dec. 1918*..	1.061	1.722 ²⁾	1.289	1.318	153
30 Dec. 1917 ..	587	1.240	1.070	1.057	742
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 274 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
18 Febr. 1920	108.502	93.646	326.074	28.500	308.182
11 " 1920	106.027	89.977	327.372	28.500	309.083
4 " 1920	103.108	89.323	329.830	28.500	311.882
28 Jan. 1920	99.934	88.258	329.554	28.500	310.900
19 Febr. 1919	81.769	69.567	312.780	28.500	293.650
20 Febr. 1918	58.471	46.207	216.135	28.500	191.034
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
18 Febr. '20	87.113	88.801	26.337	164.812	33.305	17,40
11 " '20	53.948	83.838	22.012	132.276	34.501	22,40
4 " '20	46.549	82.451	18.690	124.561	32.235	22,50
28 Jan. '20	62.683	80.350	20.116	135.156	30.126	19,40
19 Febr. '19	52.235	84.147	30.680	118.333	30.652	20,57
20 Febr. '18	56.351	101.441	38.652	131.879	30.714	18,02
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ²⁾ / ₁₀₀

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposite.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-perc. ¹⁾
15 Febr. '20	1.112.597	1.090.853	12.080.172	38.778.663	34
7 " '20	1.111.653	1.090.496	11.994.993	37.988.719	34
31 Jan. '20	1.110.459	1.090.143	11.633.530	37.443.385	34
23 " '20	1.107.186	1.089.824	11.134.924	35.984.621	34
15 Febr. '19	2.269.959	2.249.545	5.811.614	23.760.696	34
15 Febr. '18	2.522.258	2.407.525	1.239.326	11.079.710	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Febr. 1920	37.888.283	11.955.623	24.855.400	12.944.400
7 " 1920	36.296.634	10.798.310	24.964.300	11.958.800
31 Jan. 1920	39.787.418	14.121.542	24.656.600	11.597.900
23 " 1920	33.882.380	9.177.208	24.000.000	11.098.600
15 Febr. 1919	26.729.605	11.994.682	16.260.900	5.802.900
15 Febr. 1918	12.875.503	6.215.941	7.659.700	1.267.700
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal- en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bank-biljetten	Rek. Crt. saldt
31 Dec. '19	¹⁾ 287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
15 " '19	298.143	16.894.017	32.954.000	52.034.816	7.705.242
7 " '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 7.923 buitenlandsche goudwissels en 57.055 munt en muntmateriaal zilver

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
19 Feb. '20	5.581.270	1.978.278	252.845	794.988	25.800.000
12 " '20	5.581.019	1.978.278	253.956	872.601	25.800.000
6 " '20	5.580.596	1.978.278	254.140	759.379	25.800.000
29 Jan. '20	5.580.194	1.978.278	255.260	805.930	25.300.000
20 Feb. '19	5.524.657	1.978.308	314.382	837.404	20.200.000
21 Feb. '18	5.366.727	2.037.108	253.415	1.118.933	26.650.000
23 Juli '14	4.104.390	—	689.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
1.808.709	599.341	1.556.103	37.986.767	3.123.278	66.279	
2.119.358	601.699	1.616.868	38.041.890	3.160.836	41.852	
1.885.518	605.481	1.158.583	37.582.500	3.130.978	41.381	
1.101.102	988.404	1.192.168	32.492.415	2.648.233	37.582	
1.252.873	1.118.749	1.212.577	23.986.287	2.608.098	19.294	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleen- van buitenl. vorder.	Beleen- van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. partit.
19 Feb. '20	356.317	84.955	480.000	491.142	4.905.658	1.569.751
12 " '20	353.882	84.955	480.000	478.256	4.942.841	1.547.228
5 " '20	353.213	84.955	480.000	462.436	4.935.270	1.561.767
29 Jan. '20	353.338	84.955	480.000	463.012	4.902.641	2.138.414

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het büt-tenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circu-latie
23 Jan. '20	2.026.650	1.247.482	117.322	61.246	2.844.227
16 " '20	2.043.878	1.255.176	120.323	60.403	2.849.879
9 " '20	2.041.371	1.317.485	123.322	60.728	2.914.368
2 " '20	2.062.615	1.327.963	131.320	58.657	2.998.992
24 Jan. '19	2.101.317	1.344.099	5.828	67.070	2.466.556
25 Jan. '18	1.726.507	813.785	52.500	56.252	1.234.934

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Algem. Dek-kings-perc. ¹⁾	Percent. Goud-dekking circulatie
23 Jan. '20	2.729.247	2.840.476	87.589	43,5	44,8
16 " '20	2.675.740	2.935.913	87.529	43,8	45,1
9 " '20	2.654.477	2.737.588	87.451	45,4	45,4
2 " '20	2.805.818	3.022.911	87.433	42,6	43,7
24 Jan. '19	2.046.572	2.396.124	80.820	53,6	52,7
25 Jan. '18	901.574	1.849.086	72.439	71,0	77,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal- deposito's	Waarvan time deposits
16 Jan. '20	802	15.825.543	1.472.755	14.600.225	2.440.665
9 " '20	798	15.819.208	1.403.010	14.467.547	2.318.852
2 " '20	798	15.796.318	1.444.285	14.572.255	2.333.807
26 Dec. '19	796	15.620.369	1.347.092	14.055.959	2.302.026
17 Jan. '19	765	13.863.284	1.298.009	12.333.978	1.603.005
18 Jan. '18	662	11.275.331	1.147.274	10.618.473	1.361.800

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 Februari 1920.

In de achter ons liggende berichtperiode is op de internationale beurzen een sfeer van grootere rust ontstaan, door verschillende oorzaken naar voren geroepen. In de eerste plaats heeft de intrekking van den eisch der Entente tot uitlevering van gedurende den oorlog op den voorgrond gestaan hebbende Deutsche onderdanen verder in zeer gunstigen zin doorgewerkt; over het geheel heeft men in dit verloop van zaken het begin van een toenadering tusschen de vroeger oorlogvoerende landen meenen te ontdekken. Vervolgens was er de lichte verbetering van de internationale valuta's, welke deed veronderstellen, dat er, ondanks de officieele terughouding ten opzichte van een valuta-conferentie, toch officieus wel eenige maatregelen worden genomen, om aan het euvel van de waardevermindering der buitenlandse betaalmiddelen tegemoet te komen. En ten slotte heeft de onmiskenbare terugkeer van den arbeidslust in Duitschland, de hoop op een spoedige verhooging van het productiepeil in het algemeen en van de voortbrenging van steenkolen in het bijzonder, weder doen opleven. Het valt niet te ontkennen, dat deze laatste factor feitelijk de allervoornaamste is, waaraan de andere ondergeschikt worden genoemd.

Het is dan ook teeknend voor de beurs te Berlijn, dat de houding daar ter plaatse, ondanks de verbetering van den Markenkoers in het buitenland (welke gebeurtenis tot nu toe steeds een evenredige verlaging van het koerspeil der aan de beurs verhandelde fondsen ten gevolge heeft gehad) voortdurend opgewekt is gebleven. De omzetten zijn evenmin ook slechts eenigermate geringer geworden. In de laatste weken is de beurs 3 dagen per week gesloten gebleven, doch de aandring van de op die dagen niet tot uitvoering gebrachte orders is zoo omvangrijk, dat op de overige drie dagen met nog grooter intensiviteit dan anders door banken en commissionairs moet worden gewerkt. De hausse-stemming werd, zoals gezegd, niet onderbroken door het feit van de verbetering van het eigen betaalmiddel, wijl andere, gunstige, factoren hier direct tegenover gesteld konden worden. In de eerste plaats konden staats- en gemeentelijke obligaties hiervan profiteren. Woensdag j.l. is de opvallende opwaartsche beweging voor deze rubriek aangevangen; op dien dag waren gunstige verschillen van 6 tot 9 pCt. te constateeren en deze zijn nog hiertoe beperkt gebleven, doordat slechts ten deele aan de groote vraag werd voldaan. Speciaal de leeningen der Zuid-Duitsche Staten en in het bijzonder die van Beieren, werden gefavoreerd, in verband met de hangende plannen tot overname van de Beiersche spoorwegen door het Rijk. Doch ook de koers der oorlogssleeningen, die gedurende zeer langen tijd door de interventie-werkzaamheden van de Kriegsanleihe A.G. (deze heeft kortelings juist een nieuwe storting ad Mk. 100 miljoen op het uitstaande aandelenkapitaal opgevraagd) op 77½ pCt. was gestabiliseerd, werd in de betere tendens betrokken en noteerde op den eersten dag der veranderde stemming reeds ½ pCt. hooger.

Overigens is de tendens voor de overige rubrieken weinig gewijzigd. Wel was aanvankelijk een bepaalde onzekerheid te constateeren, toen de telegrafische berichten uit het buitenland de hoogere waardeering voor de Deutsche Rijksmark aantoonde, doch spoedig behoorde deze tot het verleden en zette de beurs de rijzing ononderbroken voort.

Daarentegen is te Weenen het verloop geheel anders geweest. Hand aan hand met de verbetering van het Deutsche betaalmiddel is die van de Deutsch-Oostenrijksche valuta gegaan. Waar echter te Weenen niet voor de beurs de gunstige factoren van opleving der industrie en van den arbeidslust hier tegenover gesteld konden worden, is de stemming op de effectenmarkt zeer ongeanimeerd geworden en dit ondanks de uiterst bescheiden verbetering van de Deutsch-Oostenrijksche Kroon. Op den dag van de scherpste reacties aan de Weensche beurs bedroeg de noteering van den Kroon te Zürich slechts 2,36 centimes tegen 105 centimes in vredetijd; de teruggang aan de beurs bedroeg voor sommige soorten meer dan Kr. 800.

Aan de beurzen in de landen der Entente was de stemming over het algemeen optimistisch. Te Parijs stond deze grotendeels in verband met de campagne voor de nieuwe staatsleening, welke thans onder de auspiciën van den nieuwen Minister van Financiën, den heer Marsal, wordt doorgevoerd. Blijkens de mededeelingen van dezen bewindsman zal men het in Frankrijk voorloopig trachten te stellen zonder ingrijpende directe belastingen, waardoor reeds dadelijk een sfeer van grooter vertrouwen werd gewekt in verband met de bekende aversie tegen directe heffingen bij het Fransche volk. Daarentegen zullen de indirecte belastingen vermoedelijk een zeer groote rol gaan

spelen, vooral indien de plannen tot geldopneming in het buitenland tot uitvoering zullen komen. In de eerste plaats toch zullen dan vermoedelijk de opbrengsten van het tabaksmonopolie voor 25 jaar aan vier groote Amerikaanse tabaksondernemingen worden verkocht, tegen directe betaling van Fr. 40 milliard. Ook zijn onderhandelingen gaande omtrent verkoop van het lucifers-monopolie, waardoor het bedrag der directe credietverleening zou kunnen stijgen tot Fr. 60 milliard. In het laatste vredesjaar (1913) bedroegen de bruto-ontvangsten van de tabaksregie Fr. 545 miljoen, terwijl de netto's Fr. 436 miljoen beliepen. Het spreekt vanzelf, dat een en ander opnieuw opvoering van de lasten tengevolge zal moeten hebben, welke dan in ieder geval gedekt moeten worden, zij het uit directe of uit indirecte heffingen.

Te Londen is de beurs beïnvloed door de debatten in het Parlement betreffende de heffing in eens. Hoewel zoowel de liberale als de sociaal-democratische partijen zich voor deze heffing hebben verklaard, is het ontwerp met groote meerderheid verworpen, hetgeen een gunstigen invloed op het beursverloop heeft uitgeoefend. Af te wachten blijft, of de thans gevallen beslissing onherroepelijk zal blijken te zijn, indien door nieuwe stemmingen een verschuiving in de machtsverhoudingen van het Parlement zal zijn veroorzaakt.

Te New York zijn speciaal spoorwegwaarden op den voorgrond getreden. Tegelijk met de beslissing tot teruggave der systemen aan de vroegere aandeelhouders is thans een nieuwe spoorwegwetgeving voorgesteld, waarvan de bijzonderheden hier nog niet bekend zijn, doch die klaarblijkelijk gunstige momenten voor de ondernemingen naar voren brengt. Dientengevolge is er vrij omvangrijke vraag ontstaan voor alle spoorwegaandeelen, speciaal voor de lichtere soorten. Industriële en andere aandelen waren eerder eenigszins verlaten.

Te onzent is de stemming voor de markt der binnenlandsche staatsfondsen zeer gunstig geweest. Bijna alle soorten konden hun verliezen van de vorige week geheel inhalen, waarbij ook de nieuwste staatsleening niet achter bleef. Ongetwijfeld heeft ook de publicatie van den staat der Rijksinkomsten over de maand Januari 1920 (die ongeveer een verdubbeling van de ontvangsten over dezelfde maand van het jaar 1919 aantoonde) tot deze gunstige houding medegewerkt.

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	83 ¹³ / ₁₆	85 ¹ / ₂	86	+ 1 ³ / ₁₆
4½ % " " " 1916	81	82 ¹⁵ / ₁₆	82 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
4 % " " " 1916	71 ¹ / ₁₆	73 ⁵ / ₈	72 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₁₆
3½ % " " "	59 ¹ / ₂	61	61	+ 1 ¹ / ₂
3 % " " "	50	51 ¹ / ₂	51 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
2½ % Cert. N. W. S.	42 ¹ / ₈	43 ³ / ₄	44 ¹ / ₄	+ 2 ¹ / ₈
5 % Oost-Indië 1915	86	87	86 ³ / ₈	+ 5 ³ / ₈
4 % Hongarië Goud	6 ⁷ / ₈	8	8 ¹⁵ / ₁₆	+ 2 ¹ / ₁₆
4 % Oostenr. Kronenrente	5 ⁷ / ₁₆	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	+ 5 ¹ / ₁₆
5 % Rusland 1906	12 ³ / ₈	10	10 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₈
4½ % Iwangerod Dombr. . . .	11	11	11	
4 % Rusland Cons. 1880	8 ⁹ / ₁₆	9	9 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ³ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co.	9 ¹ / ₂	10 ³ / ₈	10	+ 1 ¹ / ₂
4 % Servië 1895	16	17	17 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
4½ % China Goud 1898	58 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	
4 % Japan 1899	55 ¹ / ₄	50	52 ¹ / ₂	- 2 ³ / ₄
4 % Argentinië Buitenl. . . .	50	50	—	
5 % Brazilië 1895	50	47	46 ¹ / ₄	- 3 ³ / ₄
5 % " 1913	51 ³ / ₄	51 ³ / ₄	—	

De locale afdelingen hebben den invloed van zeer uiteenlopende factoren ondergaan. In de eerste plaats werd de *scheepvaartafdeeling* gunstig geaffecteerd door het uiterst kalm verloop van de staking in het havenbedrijf, vooral nadat de werkgevers het besluit hadden genomen, ook niet meer door werkwilligen arbeid te doen verrichten. In aansluiting hieraan werden goede perspectieven geopend voor de te declareren dividenden; zelfs werden sommige uitkeeringen reeds ter beurze op een bepaald percentage getaxeerd en ook als zoodanig verhandeld.

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	420	433 ¹ / ₂	416 ¹ / ₄	- 3 ³ / ₄
" " " gem.eig.	410	423 ¹ / ₂	404 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . .	250	258	255	+ 5
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . .	173 ¹ / ₂	173 ¹ / ₂	173 ¹ / ₂	
Hollandsche Stoomboot-Mij. . .	223	225 ¹ / ₂	225	+ 2
Java-China-Japan-Lijn	309 ¹ / ₂	323	315	+ 5 ¹ / ₂
Kon. Hollandsche Lloyd	166	171 ³ / ₄	168 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. . . .	217 ³ / ₄	220	212 ³ / ₄	- 5
Kon. Paketvaart-Mij.	230	233	224	- 6

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
Maatschappij Zeevaart	300	321 ¹ / ₂	321 ¹ / ₂	+ 21 ¹ / ₂
Nederl. Scheepvaart-Unie..	269 ¹ / ₄	280	272 ³ / ₄	+ 3 ¹ / ₂
Nievelt Goudriaan	545	520	520	- 25
Rotterdamsche Lloyd	278 ¹ / ₂	291	276 ¹ / ₂	- 2
Stoomv.-Mij., „Hillegersberg”	300	300	300	
„ „ „Nederland” ..	326 ¹ / ₄	335 ¹ / ₂	330	+ 3 ³ / ₄
„ „ „Noordzee” ..	118 ³ / ₄	129	116	- 2 ³ / ₄
„ „ „Oostzee”	298 ¹ / ₂	299	295	- 3 ¹ / ₂

Voor de *suikermarkt* werkten de mededeelingen omtrent voortgezette verkoopen tot uiterst goede prijzen, thans reeds voor het product uit oogst 1920, stimulerend. Hierbij kwam, dat enkele ondernemingen, als Kaliwoengoe Plantaran, dividenden declareerden, die zeer verre boven het percentage van het vorig jaar uitgingen, hetgeen verwachtingen opwekte ten aanzien van gelijke houding ook voor de overige maatschappijen. Weliswaar trad hier tegen het slot der berichtperiode een lichte reactie in, doch de grondtoon bleef uiterst vast.

De overige cultuurmarkten profiteerden enerzijds van de verbetering der buitenlandsche valuta's, b.v. *rubberwaarden*, in verband met de stijging van den Sterlingkoers, anderzijds b.v. *tabakken*, van het feit, dat in de laatste weken voortdurend aanbod had plaats gevonden, waardoor het materiaal, zelfs ten aanzien van geringe vraag, uiterst beperkt was geworden. Er waren dan ook voor sommige soorten zeer aanzienlijke verbeteringen te constateeren, welke echter niet geheel behouden konden blijven.

De *petroleumafdeeling* heeft onmiddellijk gereageerd op de wijziging in de houding der valuta-markt. Vooral voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij was de stemming zeer optimistisch, nadat New York, onmiddellijk na de detachering van het interim-dividend aldaar, veel hooger koersen zond. Voor Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Maatschappij daarentegen bestond een zekere terughouding, ondanks het feit van de dividend-betaling op aandelen Astra Romana, vermoedelijk in verband met de omstandigheid, dat dit dividend in Roemeensche Lei betaalbaar zal worden gesteld, waardoor in Hollandsche Gulden slechts een zeer klein percentage voor de houders van aandelen Geconsolideerde beschikbaar komt.

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	181 ¹ / ₂	184 ¹ / ₂	184 ¹ / ₂	+ 3
Ned.Handel-Mij.cert.v.aand.	209 ¹ / ₂	212	210	+ ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereniging..	131 ¹ / ₂	133 ¹ / ₄	135	+ 3 ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek..	124	127 ¹ / ₂	127 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	118	126	123 ¹ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek	214	219 ¹ / ₄	212 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	95 ³ / ₄	97 ⁷ / ₁₆	95	- ³ / ₄
Ned. Scheepbouw-Mij.	136	139 ¹ / ₂	139 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	790	825	824 ³ / ₄	+ 34 ³ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	561	555 ¹ / ₂	545	- 16
Vereenigde Blikfabrieken..	128	128	128	
Compania Mercantil Argent.	217	240 ¹ / ₄	217 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	270 ³ / ₄	280 ³ / ₄	270 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
Handelsver. Amsterdam . . .	601	619 ¹ / ₂	601 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	103	103	103	
Linde Teves & Stokvis	176	188	184 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
VanNierop&Co's Handel-Mij	174	179	177 ³ / ₈	+ 3 ³ / ₈
Tels & Co's Handel-Mij	131 ³ / ₄	137	136	+ 4 ¹ / ₄
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	229 ³ / ₄	238 ¹ / ₂	227	- 2 ³ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	797 ¹ / ₂	833 ¹ / ₂	812 ¹ / ₂	+ 15
Orion Petroleum-Mij.	48	54 ³ / ₈	52	+ 4
Steaua Romana Petr.-Mij. . .	94 ¹ / ₂	94 ³ / ₄	94 ³ / ₄	+ ¹ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij. . . .	224 ¹ / ₄	233 ¹ / ₂	220 ¹ / ₂	- 3 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	110	115	113	+ 3
Oost-Java-Rubber-Mij.	298 ¹ / ₂	311	311	+ 12 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	412	425 ¹ / ₂	405	- 7
Medan-Tabak-Maatschappij.	200	197 ¹ / ₂	188	- 12
Senembah-Maatschappij ..	412	419	405	- 7

De *Amerikaansche afdeeling* was in overeenstemming met Wallstreet vooral voor de lichtere spoorwegwaarden uiterst opgewekt en op hooger niveau. De overige soorten bleven eenigszins op den achtergrond.

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	137 ³ / ₈	137 ¹ / ₁₆	137 ¹ / ₁₆	- ⁹ / ₁₆
Anacoda Copper	126	128 ¹ / ₂	128 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂
Un. States Steel Corp.	103 ¹ / ₂	106 ¹ / ₂	106	+ 2 ¹ / ₂
Atchison Topeka	85 ³ / ₄	87 ¹ / ₈	87 ¹ / ₂	+ 1 ³ / ₄
Southern Pacific	98 ¹ / ₂	106 ¹ / ₄	104	+ 5 ⁷ / ₈
Union Pacific	126 ¹ / ₂	130	129 ¹ / ₁₆	+ 3 ⁷ / ₁₆

	17 Feb.	20 Feb.	23 Feb.	Rijzing of daling.
Int.Merc.Marine afgest.	34 ⁷ / ₁₆	35 ³ / ₄	36 ¹ / ₄	+ 1 ¹³ / ₁₆
„ „ „ „ prefs.	149	154 ³ / ₄	155	+ 6

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie circa 3¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

24 Februari 1920.

In de oogstberichten is geene verandering van beteekenis tegenover de vorige week. In West-Europa wordt de stand der te velde staande gewassen bij voortdoring gunstig beoordeeld. Slechts vreest men in Engeland voor onvoldoenden uitzaai van zomertarwe. Wegens den door de boeren te laag geachten garantiëprijs der regeering zal waarschijnlijk meer gerst en haver worden verbouwd en wordt zelfs in de laatste jaren gescheurd weiland weer voor het vorige gebruik bestemd. Uit Amerika blijven de berichten over de wintertarwe gunstiger luiden en men verwacht, dat eene normale oppervlakte met zomertarwe zal worden bezaaid, mits genoeg zaaitarwe beschikbaar zal blijken te zijn. Het schijnt, dat daaromtrent enige onzekerheid bestaat. Uit Argentinië hoort men niets dan goeds over den nieuwen maisoogst, terwijl de nu afgelopen oogst van tarwe en lijnzaad kwantitatief zoowel als kwalitatief geheel aan de verwachtingen beantwoordt. Ook de kwaliteit der haver is zeer goed, doch de opbrengst is, zooals reeds bekend was, minder ruim dan in vorige jaren. Ondanks dit alles blijven de markten in Argentinië zeer vast onder den invloed der verschepingen, vooral die van tarwe, niettegenstaande arbeiders-moeilijkheden groot blijven. Tarwe is er weder belangrijk duurder dan in het begin der afgelopen week en het schijnt, dat, zoolang de verschepingen op den tegenwoordigen voet doorgaan, geene prijsverlaging van beteekenis kan worden verwacht. Dit is zeker een merkwaardig verschijnsel, daar de statistische positie van tarwe niet op vaste markten duidt en in vele Europeesche importlanden de zeer ongunstige stand der valuta tot groote zuinigheid noopt en in sommige dier landen invoer zelfs bijna geheel onmogelijk is. Ook lijnzaad was in Argentinië over het algemeen vast en ook van dit artikel zijn de prijzen ten slotte hooger. Zelfs is in sympathie met tarwe ook de maisprijs eenigszins gestegen, ondanks de nog zeer groote voorraden oude mais en de buitengewoon goede vooruitzichten voor den nieuwen oogst. De Times of Argentina is zelfs overtuigd, dat het onmogelijk zal zijn, plaatsing te vinden voor het enorme maisoverschot, dat Argentinië dit jaar weg te werken zal hebben. De Argentijnsche maisverschepingen waren de afgelopen week niet groot. Een groot gedeelte der scheepsruimte, vooral voor Engeland, wordt gebruikt voor tarwe, doch uitbreiding der maisverschepingen mag spoedig weer worden verwacht. In Engeland is de vraag voor mais nog steeds sterk en ook het continent interesseert zich voor het artikel weer meer dan in de laatste weken. Eenige bevrachtingen van Argentinië kwamen weder voor mais naar continentale havens tot stand. De Argentijnsche vrachtenmarkt is iets vaster, doch eene vrachtverhoging van beteekenis heeft dat nog niet veroorzaakt.

De graanmarkten in de Vereenigde Staten van Amerika waren ondanks de geringe export-vraag belangrijk vaster met hogere prijzen. Aankopen van haver door Frankrijk, verschillende binnenlandsche oorzaken en verbetering van sommige valuta's werkten daartoe mede. Amerikaansche mais wordt nog steeds niet in hoeveelheden van eenige beteekenis geëxporteerd. In Engeland komen geregeld kleine hoeveelheden aan, die echter wegens den hoogen prijs moeilijk koopers vinden.

Van Rusland en Roemenië worden eindelijk eenige graanverschepingen vermeld. Van Odessa zijn kleine partijen gerst en haver naar Marseille verladen, doch deze verscheping heeft blijkbaar plaats gevonden, vóór de stad door de Bolsjewiki werd bezet en zal dus waarschijnlijk niet spoedig door andere worden gevolgd, tenzij het speciaal in Engeland verwachte en vurig verlangde herstel der handelsbetrekkingen met Rusland spoedig wordt bereikt. Uit Roemenië is een lading Servische mais naar Antwerpen verscheept. Er schijnt nog eene verdere hoeveelheid op verlating te wachten, doch voor Roemeensche mais is nog geene gelegenheid tot uitvoer gegeven. In plaats van den maisprijs in West-Europa te drukken, zooals van vermeerdeerde verschepingen van de Zwarte Zee immers veelal wordt verwacht, is deze mais belangrijk boven den prijs van Plata-mais verhandeld. Indien werkelijk grotere verschepingen volgen, hetgeen echter voorloopig nog onwaarschijnlijk

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Maart	Mais Maart	Haver Mei	Tarwe Maart	Mais Maart	Lijnzaad Maart
21 Feb. '20	226	137 ³ / ₄	78	15,25	6,60	24,15
14 " '20	226	140	80 ³ / ₈	14,65	6,40 ³	23,05
21 Feb. '19	226	130 ¹ / ₄	59 ¹ / ₂	10,55	4,60	18,25
21 Feb. '18	220	127 ³ / ₄	90 ⁷ / ₈	13,05	7,25	22,—
21 Feb. '17	178 ³ / ₄	101 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	9,05	5,05	13,70
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40 ²	5,38 ²	13,70 ²

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) per Febr. ⁴) per Mei.
⁵) Feestdag.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	23 Febr. 1920	16 Febr. 1920	23 Febr. 1919
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
Mais (La Plata)	330,—	330,—	—
Gerst (48 lb. feeding) ..	425,—	425,—	—
Haver (38 lb. white cl.) ..	20,50	20,25	—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..	225,—	210,—	—
Lijnzaad (La Plata)	810,—	780,—	—

¹) p. 2400 K.G. ²) p. 2100 K.G. ³) p. 2000 K.G. ⁴) per 100¹ K.G. ⁵) p. 1000 K.G. ⁶) p. 1960 K.G.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16-21 Febr. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/doak 1919	16-21 Febr. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/doak 1919	1920	1919
Tarwe	5.238	50.064	110.646	—	14.983	5.970	65.047	116.616
Rogge	—	—	—	—	—	5.840	—	5.840
Boekweit	104	2.300	—	—	—	—	2.300	—
Mais	7.450	59.923	13.216	8.425	15.009	—	74.932	13.216
Gerst	991	1.457	16.838	—	—	—	1.457	16.838
Haver	51	10.476	—	—	—	—	10.476	—
Lijnzaad	719	4.321	—	4.200	4.695	—	9.016	—
Lijnkoek	1.600	17.491	—	—	1.406	—	18.897	—
Tarwemeel	—	5.779	57.847	—	—	7.429	5.779	65.276
Andere meelsoorten	—	3.198	28.120	—	—	—	3.198	28.120

schijnt, kan misschien vervulling der gekoestende verwachtingen het gevolg zijn.

Nederland. De graanhandel in Nederland ligt vrijwel geheel stil wegens de staking der transportarbeiders. Spoedige levering der reeds aangekomen of binnenkort te verwachten partijen schijnt uitgesloten en voor verdere posities bestaat bij den onzekeren toestand zeer weinig belangstelling. Als gevolg der staking in de Nederlandsche havens bestond in de afgelopen week groote belangstelling voor te Antwerpen aangekomen maïs, waarin geregeld zaken naar het Nederlandsche binnenland plaats vinden. Ook Duitschland deed daar eenige inkoop. De prijs is weinig veranderd, afgezien dan van de geregelde schommelingen in verband met den loop der valuta. De laatste dagen nemen echter de voorraden te Antwerpen sterk af en de prijzen stijgen. Ook in gerst kwamen op dezelfde wijze weder eenige zaken van Antwerpen tot stand. De Nederlandsche regering, die kort vóór het uitbreken der staking een deel harer in de havens liggende maïsvoorraden naar het binnenland had verplaatst, heeft daar een aanvang gemaakt met den verkoop voor f 360 per 2000 K.G. Tot nog toe was uit Antwerpen iets goedkooper te koop, doch indien de Antwerpsche prijsverhooging blijft gehandhaafd, zal de regering bij voortdoring der staking zeker haar prijs wel maken. Voor eenige naar Argentinië vertrokken booten kocht de regering ladingen tarwe voor prijzen, variërende van f 428 tot f 438 per 2400 K.G. f.o.b. Argentinië inclusief uitvoerrecht.

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen						New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per		Amer. Granulated c.i.f.			
		Febr./Maart	Juli/Aug.	Febr.	April			
20 Febr. '20	f —	Sh. 72/-	Sh. 90/-	Sh. 80/-	Sh. 90/-	Sh. —	\$ cts. 10,28	
13 " '20	" —	72/-	90/-	80/-	90/-	88/-	12,04	
20 Febr. '19	" —	64/9	26/-	23/6	—	—	7,28	
20 Febr. '18	" —	53/9	15/6	—	—	—	—	
21 Juli '14	" 11 ¹ / ₂	18/-	—	—	—	—	3,26	

De afgelopen week bracht ons weinig nieuws van de verschillende bietsuiker produceerende landen.

In Duitschland zullen de landbouwers thans moeten beslissen, of zij hun bietaanplant voor oogst 1920/21 willen uitbreiden of niet, hetgeen zij echter afhankelijk stellen van het Regeeringsbesluit, of de controle op suiker al dan niet zal worden opgeheven.

F. O. Licht geeft, onder vermelding, dat betrouwbare statistische gegevens zeer moeilijk verkrijgbaar zijn, de volgende raming voor de laatste suiker oogsten in Europa:

	1919/20	1918/19	1917/18	
Duitschland	740.000	1.359.670	1.572.671	tons
Tsjecho Slowakye	535.000	598.500	551.850	"
Duitsch Oostenrijk	50.000	85.000	116.400	"
Hongarije	—	—	—	"
Frankrijk	175.000	123.858	225.298	"
België	127.000*)	74.000	131.000	"
Nederland	238.000	173.436	200.600	"
Denemarken	160.000	144.600	136.800	"
Zweden	145.000	127.466	131.069	"
Polen	—	—	—	"
Rusland	350.000	600.000	1.320.000	"
Oekraïne	—	—	—	"
Italië, Spanje	300.000	250.000	249.177	"
andere landen	—	—	—	"

Totaal... 2.820.000 3.536.530 4.634.865 tons

*) waarvan ongeveer 7000 tons uit Hollandsche bieten.

In Engeland wordt Witte Javasuiker spot met Sh. 118/8 en prompte verscheping met Sh. 90/- fob genoteerd.

Op Java fluctueerde de markt den laatsten tijd nogal sterk. Naar verluidt verkochten de Vereenigde Producenten het een en ander uit hunne restantooften tot f 40.— voor Superieur, f 37.— voor No. 16 en h. en f 36¹/₂ voor Muscovados, terwijl Superieur uit de tweede hand verkocht werd tot f 39.— fob. De Januari afschepingen bedroegen 75.000 tons tegen 199.000 tons verleden jaar, toen de voorraden echter veel grooter waren dan nu.

Amerika is opnieuw flauwer gestemd en werd Cuba-suiker prompte verscheping verhandeld tot 10 c. c & f, en Maart afscheep tot 9¹/₂, daarna tot 9¹/₂ c. fob. De spot notering te New York werd van 12.04 c. teruggebracht tot 10.28 c.

De Cuba statistiek luidt:

	1920	1919	1918	
Weekontvangsten t. 14 Febr.	144.000	150.506	132.192	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919	913.000	748.190	795.654	"
Werkende fabrieken	185	189	193	"
Weekexport 10-17 Jan. ..	62.619	57.552	35.733	"
" 17-24 Jan. ..	111.466	44.366	21.457	"
Totaal sedert 1 Jan. 1920..	278.564	138.579	110.835	"
Export U. K. 1-24 Jan. ..	50.332	8.008	—	"
" Frankrijk 1-24 Jan. ..	2.980	—	—	"
Totale voorraad 26 Januari	241.164	180.531	258.649	"

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De toon der markt blijft vast, ofschoon de zaken eenigszins verminderen door gebrek aan passend aanbod. Engeland treedt thans meer als koper op dan Amerika en seint vaste prijzen. Noord-Amerika daarentegen wat flauwer,

behalve voor de tegenwoordige slachtingen aan de La Plata. Met spanning wordt de afloop van de Liebig-inschrijving op 25 dezer tegemoet gezien.

Hier ter plaatse ging met het oog op de staking niets om, aangezien van verzending toch geen sprake kan zijn.

Inlandsche huiden blijven kalm gestemd. De vraagprijzen zijn hier nog te hoog. De Deutsche veilingen der laatste dagen geven record-prijzen te zien, tot 28 Mk. per pond toe. Wanneer echter de prijs vergeleken wordt met de conditie, waarop geleverd wordt (zonder kop of klauwen) dan zou de pariteit met Hollandsche huiden nog 64/85 cent zijn. Het is dus begrijpelijk, dat de Deutsche looierij zich voor onze huiden niet interesseert.

Looistoffen vast. Quebracho werd voor f 57/58 verhandeld.

21 Februari 1920.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	20 Febr. '20	16 Febr. '20	9 Febr. '20	20 Febr. '19	20 Febr. '18
New York voor Middling ..	39,— c	38,95 c	38,— c	26,65 c	32,— c
New Orleans voor Middling	39,75 c	39,25 c	38,50 c	27,— c	31,13 c
Liverpool voor Middling	31,76 d	32,23 d	29,37 d	18,12 d	23,77 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 20 Febr. '20	Ooereenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	3166	2448	2645
" Atlant. Havens	2179	1327	1962
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2178	1340	1628
" " 't Vasteland.	2010	1376	1058
" " Japan etc...			

	20 Febr. '20	21 Febr. '19	22 Febr. '18
Voorraden in duizendtallen			
Amerik. havens.....	1437	1384	1494
Binnenland.....	1217	1440	1178
New York	?	87	153
New Orleans	?	444	454
Liverpool	1063	506	457

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen). Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
21 Febr. 1920	312.000	11.175	1.005.000	14.900	18 ¹⁰ / ₃₂
14 " 1920	343.000	10.900	1.048.000	14.900	18 ⁵ / ₁₀
7 " 1920	318.000	10.900	1.172.000	14.900	18 ³ / ₈
21 Febr. 1919	700.000	11.025	4.570.000	13.200	13 ⁵ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
21 Febr. 1920....	50.000	1.723.000	44.000	3.380.000
21 Febr. 1919....	21.000	1.175.000	164.000	5.323.000

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
23 Febr. 1920..	nom.	120.12/6	410.5/-	52.5/-	61.10/2
16 " 1920..	nom.	118.7/6	389.10/-	50.10/-	60.15/2
24 Febr. 1919..	nom.	74.10/-	212.10/-	27.10/-	48.-/1)
25 Febr. 1918..	nom.	110.-/-	314.-/-	30.10/-	52.-/5
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

1) Noteering van 21 Februari 1919.

RUBBER.

De rubbermarkt te Londen was in de afgelopen week flauw en prijzen daalden in het begin vrij sterk om daarna ongeveer op hetzelfde niveau te blijven.

De voorraden te Londen blijven geleidelijk afnemen en bedragen thans ca. 19.500 tons.

De noteeringen zijn: einde vorige week

Loco Prima Crêpe	2/7 1/2	2/9
" " Smoked Sheets ..	2/7 3/4	2/9 1/4
Crêpe April/Juni	2/8 3/4	2/10 1/4
" Juli/December	2/9 1/2	2/10 1/2
Hard cure fine Para	2/7	2/7

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
9/14 Febr. 1920	—	—	1) f 66.-	2) 8/6	190/-	2112/6
2/7 " 1920	—	—	1) f 66.-	2) 8/6	200/-	2112/6
10/15 Febr. 1919	—	—	16/-	17/6	—	—
11/16 Febr. 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
9/14 Febr. 1920	57/6	70/-	80/-	37/6	f 12.-	—
2/7 " 1920	57/6	70/-	75/-	37/6	" 12.-	—
10/15 Febr. 1919	54/-	47/6	47/6	50/-	" 10.-	Kr. 50
11/16 Febr. 1918	69/-	101/3	—	—	" 45.-	—
Juli 1914	fr. 7.-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
9/14 Februari 1920 ..	125/-	170/-	—	—
2/7 " 1920 ..	140/-	—	—	—
10/15 Februari 1919 ..	—	—	—	—
11/16 Februari 1918 ..	275/-	500/-	—	200/-
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 16 tot 23 Februari 1920.

Tengevolge van de staking werden er gedurende de afgelopen week zoo goed als geen schepen te Rotterdam gecharterd. Voor het enkele schip, dat nog werd aangenomen, bedroeg de huur 5 tot 6 cents per ton per dag. Te sleepen was er ook zeer weinig en bedroeg het sleeploon ongeveer 170-cents-tarief.

Te Antwerpen was het eveneens zeer stil en werden ook weinig schepen aangenomen. De daghuur bedroeg 35 centimes per ton.

Te Ruhrort werd de vracht voor de exportkolenschepen naar Rotterdam in het begin der week met 90 cents per ton genoteerd met vrij sleepen, terwijl in het laatst der week 70 cents per ton met vrij sleepen betaald werd.

De vracht van de Ruhrhavens naar den Bovenrijn werden genoteerd met 40 pf. per ton per dag, terwijl het sleeploon Ruhrort—Mannheim Mk. 40.— tot Mk. 45.— per ton bedroeg.

Het water in den Rijn was vallende; Cauber Pegel wees einde der week Meter 2.19 aan.